

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház)
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLO
XX. évf. 249. sz. 1943. november 4 csütörtök

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyed-
évre 15.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Súlyos harcok Chersontól keletre és a dnyeperi kanyarulatban

Ujabb vélemények a moszkvai tárgyalás eredményéről — „Különböző fontos határo-
zatokat nem tettek közzé” — „A határok megállapítását a béketárgyalások számára
tartották fenn” — Nagyobb jelentőséget tulajdonítanak az angol és török külügy-
miniszter kairói találkozásának — Mexikói csapatok is harcolnak Olaszországban

A keleti arcvonal több pontján a szovjet hadvezetőség még mindig támadásra indítja csapatait. Ismét időszerte lett a gőzhenger kifejezés. De míg az első világháborúban tank és komolyabb légi erők nélkül vivták a harcokat, tehát megerősített árokrendszerekkel lehetett feltartóztatni az orosz gőzhengert, ma, mikor a szovjet a gépesített támadó erők tömegeit, a páncélosok ezreit, a hadianyag tömegtelen mennyiségét veti az offenzív akciókba, a védelem természetesen nem vállalhatja a merev védekezést, hanem új módszereket kell alkalmazni. Ezek közé tartozik a nagy tömegével betört ellenséges alakulatok elreteszése, alkalmas időpontokban ellentámadások indítása.

Az elhárításnak számításba kell vennie, hogy a szovjet óriási tömegével folytatja a nyár óta támadó vállalkozásait. Semleges megfigyelők szerint a szovjet egyedül az ukrainai csatáiban mintegy másfél-millió katonát vetett bele.

A tegnapi német hadjelentés azt közli, hogy északra a krími félsziget felé vezető utakon, a Chersontól keletre levő térségben és a dnyeperi kanyarulatban folytak súlyos harcok, melyek az ellenség-re nézve nagy veszteségekkel jártak. A német csapatok a támadásokat visszaverték és a betört ellenséges erőket elreteszelték, ugyanakkor sikeresek voltak az ellentámadások is.

Cherson most szerepel először a hadijelentésben. Ez a város a Dnyeper torkolata közelében van. Körülbelül ennél a városnál végződik a nogaji síkság.

Német katonai részről rámutatnak arra, hogy a nogaji sivatagban a harcok még nem zárultak le és ma még nem állapítható meg, hogy melyik oldalra billen a végleg serpenyője a végső döntésnél. Ez mindenesetre amellől szól, hogy a németek itt továbbra is heves és kemény harcokra számítanak. Krím félszigetén az oroszok újabb erőszítései sem jártak semmilyen eredménnyel. A Kercsnél partraszállt csapatokat kedden még szűkebb területre szorították össze. Másrészt a Krímhez vezető északi átjárók birtokáért folyó harcokban sem értek el eddig a szovjet csapatok döntő jellegű eredményt.

EDEN...MENEMENDZSOGLU TALALKOZÓ

Mint Ankarából jelentik, Eden angol külügyminiszter Moszkvából látogatásába érkezett, ahonnan még a keddi napon repülőgépen továbbindult Kairóba. Az ankarai

angol nagykövét hétfőn utazott el a Teurusz-expresszsel Kairóba, ahol találkozott Eden külügyminiszterrel.

Menemendzsoглу török külügyminiszter Eden külügyminiszter meghívására Kairóba érkezett — jelentik Kairóból.

Ehhez a találkozóhoz több felől megjegyzéseket fűznek. Az angol „Daily Mail” diplomáciai munkatársa szerint Eden és a török külügyminiszter megbeszélésének könnyen nagyobb jelentősége lehet, mint eleinte gondolni vették, tekintettel a legutóbbi eseményekre. A török kormány legutóbbi magatartásában érezhető változás történt. Inönü elnök legutóbbi beszéde a török parlament előtt csak kifejezője ennek a körülménynek Törökország helyzete kétségtelenül nagyfontosságú, tekintettel a moszkvai értekezleten létrejött együttműködésre — közli az angol lap.

Újabb jelentés szerint a találkozó már meg is volt. A bagdadi rádió arabnyelvű híradása szerint Eden és Menemendzsoглу török külügyminiszter kairói megbeszélésén bizonyos igen fontos politikai változások kerültek szóba. Az arab rádió idézi a „Daily Mail” cikkeit, amely szerint igen nagyfontosságú változások történnék majd Törökországban. A Törökországban bekövetkező új helyzet hatással lesz majd a Balkánra is. Lehetséges, hogy a török külügyminiszter kairói utazásának fontos eredmények lesznek a következők — fejezi be cikkét a kairói lap a bagdadi rádió jelentése szerint.

A MOSZKVAI ÉRTEKEZLET

visszhangja tovább hullámozik a külföldi sajtóban. A svájci sajtó főbb oldalról világítja meg a kérdéseket.

A „Basler Nachrichten” londoni tudósítója szerint az a körülmény, hogy Lengyelország, a Balkán, Finnország, a Baltikum és Irán kérdését egy szóval sem említi a moszkvai értekezletről kiadott jelentés, annak az itteni felfogásnak a helyességét bizonyítja, amely szerint ebben az irányban semminő határozatot nem hoztak, különösen határvonalakat nem húztak meg, hanem ezt a feladatot a békeértekezlet számára tartották fenn.

A „Neue Zürcher Zeitung” londoni levelezője szerint a moszkvai értekezlet nagy meglepetése az Ausztriára vonatkozó nyilatkozat volt. Ez a nyilatkozat ugyanis azt jelenti, hogy a szövetségesek visszavonták Ausztria Német-

országhoz való csatolásának elismerését és megígérték Ausztria függetlenségének helyreállítását. Ami a nyilatkozatban meglepő, az nem Ausztriának Németországtól való elválasztása, hanem az osztrák néphez intézett felhívás, hogy a maga részéről is hozzájáruljon függetlenségének helyreállításához. Bár ma a moszkvai értekezlet állásfoglalása az osztrák kérdésben a politikai stratégia területére tartozik, kétségtelen, hogy az angolok megvalósítanák Ausztria vonatkozó tervüket, ha ez módjában állna, tekintettel arra, hogy Ausztriának Németországtól való függetlenítését a szövetségesek létérdekének tekintik.

Angol körökben hangoztatják, hogy a szövetségesek ma világosabban látják, mint az első világháború után, hogy a gazdasági életképesség a politikai önállóság előfeltétele. Ezzel a ténnyel számolt vetettek Moszkvában is, amikor megállapították, hogy a tartós béke feltétele a gazdasági biztonság.

A „National Zeitung” londoni tudósítója jelenti, hogy a moszkvai határozatnak Ausztriára vonatkozó pontjával kapcsolatban tájékozott londoni körök megjegyzik, hogy a deklaráció első ízben fejezi ki az Anschluss el nem ismerését. Ed dig ugyanis csupán a müncheni szerződést tekintették a szövetségesek semmisnek. A határozatban jelt látják Németország tervezett széttagolásának.

Londoni osztrák körök a moszkvai közleményt lekesdéssel, azonban meglehetősen zavarral fogadták — jelenti a „Svenska Dagbladet” londoni levelezője. E körökben hangoztatják, hogy Ausztria képtelen állama akulat volt és nem voltak megfelelő gazdasági alapjai. Nem elég „szabad és demokratikus” Ausztriát teremteni, hanem ennek az Ausztriának a létét is biztosítani kell. Ha Ausztria biztos jövőt akar, vagy nyugattal, vagy kelettel kell együttműködnie hangoztatják.

A BERLINI LAPOK

éles és gúnyos hangon írnak a moszkvai értekezlet határozatairól, amelyeket semmitmondó frázisok mondának. A frázisok csak azt a tényt vannak hivatva leplezni — írják a lapok —, hogy a szövetségesek között súlyos ellentétek állanak fenn. Kommentárjaik központjába a lapok egybehangzóan azt a tényt állítják, hogy Anglia és az Egyesült Államok orosz győzelem esetén nem tudják megakadályozni Európa bolsevizálását. Nagybetűs címfeliratokkal hirdeti

az egész sajtó, hogy a német nép az utolsó emberig tántoríthatatlanul és fanatikusan készen áll a bevetésre és tisztán látja a célt: véglegesen ki kell küszöbölni az angolszász és bolsevista veszedelmet.

„Berliner Börsenzeitung” a hírverés blöffjének nevezi a moszkvai zárójelentést és azt írja róla, hogy ez a jelentés az idegháború eszközei közé tartozik. Megtévésztési műveletekről van szó, amelyeknek az a célja, hogy leplezze a szövetségesek között fennálló súlyos katonai és politikai nézeteltéréseket. A „Deutsche Allgemeine Zeitung” véleménye szerint Moszkvában csak a negatív kérdésekben jött létre megegyezés. A „Berliner Lokalanzeiger” megállapítja: a világ sorsát nem értekezletek döntik el, hanem csaták.

TÖRÖK POLITIKAI KÖRÖKBEN

— mint a Magyar Távirati Iroda ankarai tudósítója jelenti — általában megállapítják, hogy az értekezlet eredménye megfelel a derülő várakozásoknak és nagy megelégedéssel veszik tudomásul az angolszászok és oroszok megegyezését a háború utáni renddel kapcsolatos elvi kérdésekben. A török fővárosban szerzett első benyomás szerint az értekezlet az angol, különösen az amerikai álláspont megszilárdulásával végződött. Tiszta zódnú látszik, hogy az oroszok lefoglalásával és igényeivel kapcsolatban nagyon túlzott híresztelések láttak napvilágot még az angolszász sajtóban is, vagy pedig az oroszok kénytelenek voltak hozzáidomítani terveiket az angolszász elgondolásokhoz. A moszkvai értekezlet joggal nevezhető történelmi találkozásnak, mert eredményeképpen hivatalosan leszögezték, hogy Moszkva kilepett elszigeteltségéből együttműködést keres és vállal az új világrend felépítésében. Amerika pedig felelősséget és közreműködést vállal a háború utáni európai rend kialakításában és fenntartásában. Mindazonáltal kérdéses marad, hogy az általános elvi megegyezések és egyes problémákkal kapcsolatos elvi megállapodások gyakorlati síkon hogyan érvényesülnek. Törökországban nem léveszti meg a szemlélőt az, hogy több kérdést függőben hagytak, de az ellenkező félel beigazolásáig hisznek abban, hogy az angolszász-orosz együttműködés üdvös eredményeket hoz a jövő béke szempontjából — fejeződik be az MTI ankarai jelentése.

„FONTOS HATÁROZATOKAT NEM TETTEK KÖZZÉ”

A „Journal de Genève” londoni tudósítója szerint Londonban megelégedéssel fogadták a moszkvai határozatokat. Azonban alapos az a feltevés, hogy különböző fontos határozatokat nem tettek közzé. Londonban elismerik, hogy a moszkvai közlemények világosság tekintetében kívánnivalót hagynak hátra. Többek között nem tudják pontosan, hogy milyen lesz az állandó tanács összetétele, de azt hiszik, hogy főleg Nagy Británia, az Egyesült Államok és főleg Oroszország állandó képviselőiből állítsák össze első sorban. Más országokat, mint például Franciaországot csak külön esetekben vonnák be. Ez annyit jelent, hogy Franciaország alapjában véve nem lesz olyan magas polcon a nagyhatalmakkal, mint tanácsadó állam, hanem csak megkérdezett lesz. A londoni bizottságot legalább is kezdetben háromtagú intézménynek tervezik, amely a londoni, washingtoni és moszkvai kormányok ad tanácsokat. Ez esetben Franciaország mint állandó tag benne lesz az olasz ügyekben tárgyaló tanácsadó bizottságban. Ez az új bizottság helyettesíti majd a földközi-tengeri bizottságot és ennek tárgyalásain Görögország és Jugoszlávia képviselői is részvesznek. Előreláthatólag hasonló bizottságokat alakítanak a később „felszabadított” területek részére is.

FINNORSZÁG

A finn lapok feltűnő címeikkel közlik London magyarázatát a Finnországra vonatkozó moszkvai határozatokkal kapcsolatban. A „Helsinki Sanomat” stockholmi levelezőjének jelentése szerint Oroszország kötelezte magát, hogy Finnországgal nem köt fegyverszüneti egyezményt, sem békét Anglia előzetes hozzájárulása és a feltételek közös megvitatása nélkül. A finn határok kérdését lon-

FONTOS TUDNIVALÓK

Hivatalos hírdetmény a levagott sertések utáni zsírbeszolgáltatási kötelezettségről. (3).
Az ipari üzemek és más vállalatok loállományának takarmányellátása. (7).
Hírdetmény az üszöborjúk levágási tilalmának további felfüggesztéséről. (7).

TÖKÉS FOTO

doni jelentések szerint az általános békeértekezletig halasztották.

Amíg ezeket a híreszteléseket Finnországban meglepéssel vették tudomásul, a „Stockholmi Socialdemokraten” londoni tudóstírójának értesülése — amelynek értelmében a feltétlen megadás elvét Finnországgal szemben is érvényesíteni kívánják — bizonyos aggodalmat keltett. Ezekről a fejtegetésektől eltekintve a finn lapok egyelőre a moszkvai hivatalos zárójelentéshez tartják magukat, amelyet némely tekintetben reményt keltőnek tartanak.

Német hadijelentés

Súlyos harcok Chersontól keletre

A német véderő főparancsnok-sága közli: Eszakról a krími félsziget felé vezető utakon, a Chersontól keletre lévő térségben és a nagy dnyepéri kanyarulatban tovább folynak a súlyos harcok nagy ellenséges gyalogsági és páncélos erőkkel. Az ellenség nagy veszteségeket szenved.

A szovjet csapatok támadásait visszaverték és betöréseiket elrekesztették. Saját ellentámadásaikkal, bár a Szovjet elkeseredett ellenállást fejt ki, sikeresek voltak. Nagyszámú páncélos löveg elvontatott kisebb ellenséges csoportot.

A keleti arcvonal többi részén kedden csak helyi jelentőségű harcok voltak. Felmorzsolunk egy ellenséges csoportot, amely Csorkasszítól keletre a Dnyeper egyik szigetén akarta megvetni lábát. Kievidől délkeletre a szárazra, valamint Szmolenszktől nyugatra ellentámadások visszaverték a szovjet támadásait.

Velikije Luki harci terében meg tartanak a harcok a makacsul támadó ellenséggel.

Egy léghajó vasúti szerelvény Muhr hadnagy vezetésével a keleti arcvonal déli szakaszán egy nap folyamán 15 szovjet páncélos semmisített meg, továbbá harcok alatt állt egy rendkívül nehéz ellenséges páncélos.

A finn tengerőrbőlben a haditengerészet biztosító hajói könnyű ellenséges tengeri erőkkel vívtak ütközetet és elsüllyeszttek három szovjet gyorsnaszádot, több másikat pedig megron-

Angolszász jelentés az olaszországi harcokról

Zürich, november 3. (Bud. Tud.) Alexander tábornok főhadiszállásának jelentése szerint az 5. amerikai hadsereg csapatai súlyos harcok után behatoltak a Monte Massico és Iverna védelmi vonalakba, Cassanuova kis helységet mely a Monte Massico északi lejtőjén fekszik, az amerikai csapatok megszállták. Kedd reggel óta az amerikai nehéztüzérség tüzelt a Monte Massico és az északnyugatra vezető útvonalra. Az amerikai csapatok beljebb a szárazföld felé brit csapatok támogatásával Matosa nyugati oldalán megtámadták több ellenállási övezetet.

A 8. amerikai hadsereg, amely Spinetóból kiindulva nyugat felé hatolt előre, farszto küzdelmekben tudott csak egyes állásokat bevenni, ezek azonban csak csekély területi nyereséget jelent-

Mexikói csapatok Olaszországban

Mexikó-Citty, november 3. Bud. Tud. Most közlik hivatalos részről első ízben, hogy Olaszországban mexikói csapatok is harcolnak. De Saldo őrnagy, Mexikó washingtoni katonai attaséja most

Hogyan tartóztatták le gróf Ciano

Genf, november 3. A La Suisse jelenté Chassaból, hogy jól tájékozott magánforrásból származó értesülés szerint gróf Ciano a toscanai síkságon egy teljesen elszigetelt házban lakott. A ház létezéséről úgyszólván senki sem tudott. Ciano megtalálása véletlen következménye. Egy német járőr átkutatta a környéket és az említett házban hosszúszkáláló embert talált. A szakáll Ciano külsejét teljesen megváltoztatta, kiletét azonban a hazkutató alkalomával megállapították.

Mussolinét azonnal értesítették Ciano letartóztatásáról és erre

A BALKÁNI ÁLLAMOK

„A Szovjet-Unió lezárta a balti államok aktáit” — közölte kedden este az egyik amerikai rádióállomás, a Radio Mackay. Ez a megállapítás volt az első amerikai közvélemény Esztország, Lettország és Lítvánia sorsáról, amely nyilván részletes megvitatásra került Moszkvában. Az amerikai rádió szószólója határozottan leszögezte azt a véleményét, hogy a balti államokat beolvasszák a Szovjet-Unióba, mondván, hogy szovjet részről világosan kifejezésre jutották: ezt az ügyet egyszer és mindenkorra elintézték tekintik.

gáltak, közülük az egyiket olyan súlyosan, hogy elvesztésére lehet számítani.

CSATA A TRIGNO MENTÉN HÉT LÉGI ERŐD PUSZTULT EL

Dél-Olaszországban a Voltornótól nyugatra visszavertük az északamerikai csapatok több éjszakai támadását.

A Voltornótól keletre az ellenség megkísérelt utána nyomulni visszavonuló biztosító csapatainknak. Az összpontosított tüzei és gránátvetetők, továbbá a német csatarepülőknél a támadásai azonban érzékeny veszteségeket okoztak soraiiban.

A keleti szakaszon két brit erős tüzérségi és páncélos támogatással támadást intézett a Trigno folyó mentén levő állásaink ellen. A brit támadást visszavertük és nagy veszteségeket okoztunk az ellenségnek.

DÉLKELET-NÉMETORSZÁG FELETT

Ellenséges repülőketelések a birodalom délkeleti területén kedden bombákat dobtak le. Személyi veszteségek és épületkárok keletkeztek. A támadó négy motoros bombázók közül hetet lelőttek.

Légi erők az elmúlt éjjel újból londoni célokra bombáztak.

Könnyű német tengeri erők a november 3-ára virradó éjszaka a délangliai partok felé nyomulva saját veszteség nélkül elsüllyeszttek két gőzöst egy erősen biztosított hajókaravánból. A két gőzös 4500 tonnát tesz ki. (MTI)

nek. A Tigno folyó torkolatvidékén is csupán kisebb jelentőségű arcvonalvállalkozásokra került a sor.

Eisenhower főhadiszállásáról jelentik, hogy az amerikai és brit csapatok Massico térségében előretörték a német védelmi állások ellen. A partraszállás szakaszon brit gyalogos egységek tüzérségi és páncélos csapatok támogatásával túlhaladtak Cassanuova községen és fenyegetik a Massico térségi német állásokat. Ennek következtében a német főparancsnokság csapatait a Carigliano vonalra vonták össze. A folyótól délre heves utóvéd harcok folynak. A német védelem legerősebb Iserniától délkeletre, a Voltornóforrás vidékén. Ennek a hegyes-dombos vidék különösen alkalmas a védelemre.

tért vissza Észak-Afrikában tett szemeletjáról és közölte, hogy olasz területen mexikói egységek vannak mind az 5. mind pedig a 8. hadsereg arcvonalán.

utastást adott, hogy szállítsák Veronába. A svájci lap úgy tudja, hogy Ciano is az elé a különbírósg elé állítják, amelyet a fasiszta nagytanács ama tagjának elítélésére állítottak fel, akik Mussolinéi ellen szavaztak.

Robbanó írón

Újvidék, november 3. Hegedűs János, Katy község pásztorja a lejtőn egy esavariront talált, amikor felemelt, felrobbant kezében és két újabb lezakított, valamint arcát is összeégette. (MTI.)

Románia elárverezze beszarábiai állami berendezéseit és vállalatait bérbe adja

Bukarest, nov. 3. (MTI) A román lapok a besszarábiai kormányzóság 14. sz. hivatalos közleményét közlik, amely szerint a kormányzóság november végén a tulajdonában lévő felszereléseket és gépi berendezéseket hivatalos árverésen eladja. A kormányzóság egyben közli azt is,

hogy az (redeköréhez vagy felügyelete alá tartozó, illetve eddig saját kezelésében tartott vállalatokat bérbeadja a magánvállalkozásnak. A hivatalos közleményben felsorolt vállalatok és felszerelési tárgyak egy teljes újszorgdalt töltenek meg.

Londoni osztrák körökből

Stockholm, november 3. (MTI) Mint az „United Press” Kairóból jelenti, jügoszláv és görög kormánykörökben a visszahatás a moszkvai közleményre meglehetősen komor. E körökben nyugtalanító az a körülmény, hogy Atlantic Chartáról a közleményben nem történt említés. Általában remélték, hogy a kis nemzetek jogait ismét biztosítani fogják.

Londoni osztrák szociáldemokrata körök hangsúlyozzák, hogy vissza kell térni a demokratikus Ausztriára, amint az 1934-ig fennállott. Róbert főherceg kijelentette, hogy a monarchia eszméjének Ausztriában nagy kilátásai vannak. Angliai széles osztrák körökben nem osztják a főhercegnek az ausztriai monarchia helyreállítására vonatkozó nézetét.

110 éve született a dinamitgyáros, aki később békédíjat alapított

Megszűnés veszélye fenyegeti a Nobel-díjat

Az a tény, hogy a legnagyobb nemzetközi díjat, a Nobel-díjat az idén sem ítélték oda és így a világtörténelem egyik legérdekesebb alapítványát megszűnés veszélye fenyegeti, egyszerre a közérdeklődés homlokterébe helyezte Nobel Alfréd, svéd kémikus és dinamitgyáros alakját. Érdekes, hogy a Nobel-díj kiadása körüli parázs vita mellett az egész világ meglepedkezett arról, hogy egy évforduló határkövénél megálljon egy pillanatra. Ugyanis 1833-ban, tehát pontosan 110 esztendővel ezelőtt született Stockholmban Nobel Alfréd, ki egy életét áldozott pusztító találmánya megvalósítására, a pusztító anyag előállítás gyáraival nagy vagyont szerzett és végrendeletében minitgyár vezeklésűl alapította a Nobel-díjat, mely egyrészt a haladás gondolatát, másrészt a béke eszméjét szolgálja hivatott, utóbbit béke-díja által.

Nobel Alfréd fiatalkorában töltötte édesatyjával, aki orosz állami támogatással kohókat alapított Oroszországban. 1859-ben azonban apjával együtt visszatért Stockholmba és Nobel Alfréd ekkor kezd kémiai tanulni. — Egyik főrekeve volt, hogy a robbanékony nitroglicerint a gyakorlati technikában használhatóvá tegye. Kísérletei közben 1864-ben laboratóriuma levegőbe repült, maga is alig tudott megmenekülni. Két év múlva sikerült az anyag robbanékonyosságát csökkenteni s az új robbanóanyagot dinaminnak nevezte el. Ez valóságos forradalmi újítást hozott a robbantások technikájában és hadicélok mellett a bányászásban is nagy fontosságot nyert. 1875-ben feltalálta Nobel a robbanó zselajint, Gyenge fűsű löpor előállítására több külföldi államban rendezett be gyárat és ezzel nagy vagyont szerzett. Ebből alapította végrendeletében a Nobel alapítványt, melynek székhelye Stockholm. Az alapítvány összege 34 millió 300.000 svéd koróna volt s ennek kamataiból tekintélyes összegekkel tüntették ki 1901 óta öt részre osztva a kamatok éventéket öt nagydíjat adnak ki: korszakalkotó, fizikai, kémiai, orvosi felfedezések, továbbá irodalmi munkásság, végül a béke ügyének előmozdítása körül szerzett jutalmazására.

Az alapítvány körül nagy por folott annakidején az örökösök részéről, akik magukénak követelték a Nobel-alapítvány összegét. A Svéd bíróság azonban keresztüket elutasította, viszont az alapítvány alapszabályát olyanképpen módosította, hogy amennyiben öt éven át a Nobel díjak nem kerülnek kiosztásra, úgy az egész alapítvány megszűnik és vissza száll az örökösökre. Legutóbb

1940-ben osztották ki a Nobel-díjakat s így ha 1945 őszéig sem adták azt ki, úgy az megszűnne s az alapítvány vagyona az örökösöket illti meg.

Az alapítvány értelmében a svéd tudományos intézetek döntöttek a díjak kiadásáról, csupán a békédíjat ítélte oda egy másik északi ország, Norvégia

A nemes ponyva egy esztendeje

A multévi nemes ponyva-rendeletet, az idén júniusban már követte egy pórendelet amely kivonta a forgalomból azokat a raktáron nagy példányszámban meghúzódó régi ponyvatermékeket is, melyek 1918 októberé és 1939 januárja között megjelentek. Ugyanakkor felállították a kímélet alá vont „klasszikusaink”-ról egy többé-kevésbé sikerült névsort, melyben mitagadás, kissé különösen hat Móricz Zsigmond, Oláh Gábor, Jókai Mór stb. neve mellett — mondjuk Beniczky-né Bajza Lenke és Pekár Gyula neve. Az is tény, hogy sok fél- és egészpengős alkotások, melyek tartalmilag teljes mértékben kimerítik a ponyva fémjelzését, egyszerűen ráragasztva egy „3.20 P” árjelzővel továbbra is felénk virítanak a lap- és könyvtárak polcairól. A köcsönkönyvtárakból sem selejtezték ki még a nem odaválto műveket és a városi könyvtárakból vígan hordják Rocambó bünygyi törtékeit, vagy Montepin Xavérnek a századforduló párizsi alvilágát a legkisebb mértékben sem irodalmi módon festgető könyveit.

Azt is felemlíthetnénk, hogy az új filléres füzetes regények sorában soknak találjuk a híg, szürpös szerelmi történetet, a régi ponyvától csak niánszokkal értékesebb alkotást és ugyancsak nagy a száma jövevű írók egészen gyenge a célnak nem megfelelő alkotása ezek között a füzetek között. Egyes írók nem érzik át, milyen feladatot vállalnak, ha a nép számára olesó füzetes könyvet írnak, odavetve, gyári módon állítják őket elő. Azzal pedig nem sokra jutunk, ha a címlapon író neve áll, de belül a mű nem lélekmenesítő, igazi irodalom, hanem unottan összevágott, selejtes alkotás.

Napjainkban a saját háborús viszonyok között, részben a papírhány miatt, részben más okból Európa legtöbb országában Németországtól Franciaorszáig, Hollandiától Olaszországig könyvhány van. Soha alkalmasabb pillanatot nem volt arra, mint ma, hogy a magyar szellemiség igazi arcait a világ elé tárhassuk, irodalmunk legjáva alkotásait megismertessük a külfölddel. Klasszikus magyar irodalmunk és korunk irodalmának válogatott termését lefordíthatnánk négy-öt

parlamentjének öttagú bizottsága.

A díjak kiosztása természetesen nem találkozott mindig közmelegedéssel, noha nagy tudósok és írók sora szerepel a jutalmazottak között: így a magyar Szentgyörgyi Albert, a Curie-házaspár, Röntgen, Einstein, Marconi, Koch, Ramsay, Berin, Mees, nikob, Moissart, az írők közül Reynt, Anatole France, Bunin Ivan, Pearl Buck, Lagerlöf Zella, Rabindranath Taggore. Kétségtelen, hogyha megszűnne a Nobel-díj a nemzetközi szellemi élet egy nagy eseményével lenne szegényebbé, a tudomány, az irodalom és humanizmus előharcosai, úttörői és bátorhangú szószólói és rajtuk keresztül a művelői emberiség: elesnének a XX. század tudományos életének legdrágább jutalmától, a Nobel-díjtól. A svéd tudományos intézetek elsősorban azért halogatták a Nobel-díjak kiosztását, mert egyes országok tudósait nem jutalmazhatnák a rendkívüli helyzet miatt és így szembe kerülnének az alapítvány szellemével.

Remélhetőleg a klasszikus díj megszűnésére mégsem nem kerül sor és az a gondolat, mely a pusztítás találmányán egy életen át dolgozó tudós lelkében minitgyönyörű kontrasztként született meg élete alkonyán, hogy vagyona jelentékeny részét a béke és a haladás szolgálatára állítsa; a békesévek kedvező légkörében tovább fog virágozni.

nyelvre és kidobhatnák az európai irodalmi piacra, ahol ma felő érdeklődés fordul a könyv felé. Többet ismernének meg a magyar fajból, magyar lélekből ezáltal, mint eddig évszázadokon keresztül.

De hazai vonatkozásban is sok tenivalónk akad. Láthatjuk például, hogy az utazó ember mennyire szeret olvasni. Olvas minden ötletszerűen, ami kezébe akad, többnyire olesó, selejtes műveket. Milyen jól lehetne ezt kihasználni egy Máv. könyvtár felállításával, mely kölcsön adná az utasnak a könyvet kaucióra és azt bármelyik állomáson leadva, a kauciót visszakapná, közben csekély kölcsöndíjért jó könyvet, irodalmi művet olvasott. Ugyancsak sokat érne a várótermekben esaklakozó vonatjaikra órák hosszát várakozó utasoknak.

Régi probléma a falunépek jó és olesó könyvekkel való ellátása. Ezt mozgó kölcsönkönyvtár segítségével lehetne legjobban megoldani. Egy könyves autóbussz járná bizonyos körzetekben a falvakat, leadna a községhezán elismervényre havonta egyszerű megfelelő mennyiségű értékes, hasznos könyvet, amit a lakosság egy hónap alatt egymás között cserélhetne. Másik hónapban a kiolvasott könyveket a mozgó könyvtár felvenné és újat hagyta helyette, ezt pedig másik községbe vinné. Fontos volna azonban, hogy irodalmi művek mellett felvilágosító könyvek is nagy számban kerüljenek a falu népének kezébe. Első sorban egészségügyi és jogi felvilágosító könyvek. Jogász nemzet a nevünk, de például népünk jogilag kétségbeesztően tájékozatlan, amiből évente haszontalan pereskedések, könnyen elkerülhető, nem rosszakarator, csupán tudatlanságon muló jogtalanságok származnak.

Nemcsak a népet kellene azonban ellátni jó, irodalmi könyvekkel, hanem a magyar középosztályt is, mely nem tudja megfizetni a mai 10—15 pengős könyvárakat. A könyvkiadónak a jó papírra nyomott, drágább kiállítású könyvek mellett minden értékes műből kellene egy olesó, gyengébb papírral készült kiadását csinálni, amit 2—3 pengős áron bárki megvehetne: a könyvekre ársingozó diák ípp úgy, mint a szerény fizetésű tisztviselő

Hétfőn előreláthatólag megkezdődnek az előadások a debreceni egyetemen

Mint ismeretes, a debreceni egyetemi ifjúság a legutóbb elhatározta, hogy bizonyos sajnálatos események hatása alatt az előadások látogatásától a további intézkedésig eltekint. Ennek következtében az előadások október 29-ike óta szünetelnek. A debreceni egyetemi ifjúság vezetősége

ezalatt tárgyalásokat folytatott az illetékesekkel. A debreceni egyetemi ifjúság reméli, hogy mozgalmi nemcsak olyan fordulatot vesz, amelynek következtében a hallgatóság néhány napon belül, előreláthatólag hétfőn újra elfoglalhatja helyét a tantermekben.

Három halálos ítélet Nyiregyházán

Utólag kiderült a gyilkosság

A Nyiregyházával szomszédos Orosz község határában ez év február 18-án holtan találták Orosz Antal 28 éves gazdálkodót, aki vizsgálaton vett részt. A vizsgálat öngyilkosságot állapított meg és a holttestet el is temették.

A múlt hónapban suttogni kezdtek a faluban arról, hogy nem öngyilkosság, hanem bűncselekmény történt. A megindított vizsgálat során meg is állapították, hogy Orosz Antal Gurály József mezőőr gyilkolta meg, akit a tett elkövetésére a meggyilkolt gazdálkodó

apósa és anyósa, Palsák József és neje bujtott fel, amiért terményt és egyéb dolgokat adott neki. Tudott a gyilkosságról Orosz felesége is, aki azonban erről nem tett jelentést.

A vádlottakat most vonták felelősségre a nyiregyházi törvényszék rögtönítélő bírósága. A rögtönítélő bíróság Gurály Józsefet, Palsák Józsefet és Palsák Józsefnét halálra ítélte, míg a meggyilkolt Orosz Antal felesége 10 évi fegyházat kapott.

Zsirbeszolgáltatás a levágott sertések után

A m. kir. közellátásügyi miniszter legújabbán megjelent rendelete szerint 1943 november hó 1. napjától kezdve, a magánfogasztásra levágott első sertés után 4 kg., minden további sertés után pedig 8 kg. közfogyasztásra alkalmas, gondosan kezelt, idegen anyagot mentes, olvasztott zsírszirt kell a vágástól számított 8 napon belül a hatóságilag kijelölt zsirgyűjtőknek, nagybani áron beszolgáltatni.

Ha a sertest mezőgazdasági vagy ipari munkások szerződéses szalonhajrandóságának lezárására vágják le, ez esetben zsir helyett zsirszalonnát lehet beszolgáltatni. Szalonnából is 4, illetve 8 kg. szolgáltatandó be.

A beszolgáltatási kötelezettséget a közfogyasztásra levágott sertések után is teljesíteni kell, amennyiben minden egyes közfogyasztásra levágott sertés után 6 kg. olvasztott zsírszirt kell a kijelölt zsirgyűjtőknek nagybani áron beszolgáltatni.

A beszolgáltatandó zsir, illetve zsirszalonnamennyiséget minden esetben a magánvágó, illetve a közfogyasztásra vágott sertések után — a húsparas köteles a vágástól számított 8 napon belül a zsirgyűjtőkhöz eljuttatni.

A zsirbeszolgáltatók közül azoknak, akik gazdakönyvvél rendelkeznek, a kijelölt zsirgyűjtő az átvett zsirról véletli jegyet köteles adni. Az így beszolgáltatott zsir mennyiségét a vonelljegy alapján a gazdálkodó beszolgáltatási kötelezettségébe be kell számítani.

Magánfogasztás alatt a magánháztartások körében való hús- és zsiradékfogyasztást, illetve azoknak a hús és zsiradékfogyasztást kell érteni, akik egy-egy háztartáshoz állandó vagy időleges tartozásuknál fogva (családtagok, nevelők, házi-állatok, belső cselédek, házimunkások vendégek, stb.) kapják a felhívásukat.

Közfogyasztás alatt — a magánháztartás körén kívül — külön fizetés ellenében, vagy járandóság fejében kiszolgáltatott hús- és zsiradékfogyasztást kell érteni a szállodák, nevelő- és tanintézetek, (tűkező helyiségek kórházak, népkonyhák) fogházak, kórházak, valamint a hentesek és általában a friss húst

árúsító iparosok, továbbá a vendéglők, korestmak hús- és zsiradékfogyasztását.

A fenti rendelkezések nem vonatkoznak azon sertésekre, melyeket a honvédség saját ellátására vág le.

Debrecen város területére kijelölt zsirgyűjtők a következők: László Árpád Márton Kálmán u. 3. Ferge József Szabó Kálmán u. 21. Erdely L. János Monostorpályi út 46. Oláh János Bethlen u. 27. Mészáros Sándor Sámsoni u. 66. Harsányi Lajos Páterfia u. 54. Pávay Ferenc Simonffy u. 2. Vágó Elek Harzita u. 21. Debreceni Magyar Húsparasok Szövetkezte, Közvágóhíd, Bauer János Deák Ferenc u. 22. Oláh István Vendég u. 5. Girgás Béla Árpád tér 2. Szilágyi József Simonffy u. 2. Koris István Széchenyi u. 50.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a levágott sertések után kötelező zsirbeszolgáltatást, csak a fenti zsirgyűjtőknek lehet teljesíteni.

A vonatkozó 125309-1943. K. M. számú rendelet 1943 november hó 1. napján lépett hatályba.

A rendelet megszegése kihágást képez, mely 6 hónapig terjedhető elzárással büntelendő és azt a cikket, amelyre vonatkozólag a kihágást elkövetett el kell kobozni. *Polgármester.*

Drágán adta a szalonját egy püspökladányi hentes — kétezer pengő pénzbüntetésre ítélték

Waldmann Gyula püspökladányi hentes és mészáros egy rendbeli folytatatosan elkövetett árdragító visszaélést vétségével vádoltan állott a tárgyalásra Püspökladányba kiszállított dr. Pogány Béla úrszóra egyesbíró előtt. A vádirat szerint ez év augusztusában Klein Ilona püspökladányi lakosnak egy kilogramm kolbászt adott el tíz pengős áron, Klein Ferencnek pedig négy kg zsirnakvalószalonnát negyven pengőért. A tárgyalás folyamán a kolbással való árdragítást megnyugtatóan bebizonyítani nem lehetett s a királyi ügyész a vádnak erre vonatkozó részét eljeltette. A maximális áron felül árusított szalonját azonban *kétezer pengő pénzbüntetésre ítélte a bíróság Waldmann Gyulát.*

Az ítélet indoklásában kimondja, hogy a vádlott hasonló büntgyvrt már volt büntetve és alaposan súlyosbító körülmény az is, hogy hentes és mészáros követte el az árdragítást. Az ítélet jogerős.

— Vonatra felszállás közben ellopják 3000 pengő értékű aranyóráját láncsal Nagy Sándor gyári munkás. Hétfő-utca 5. szám alatti lakosnak. A károsult feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást.

Évnyitó a katolikus iskolákban

Tegnap délelőtt tartották a debreceni katolikus iskolák évnyitójukat. A *Szelecsintézet összes tagozata*, a tanítónőképző, gimnázium, ipari, polgari és elemi reggel 8 órakor jött össze a Szent Anna templomban Veni Sancte-ra. A szentmise után Mellan Márton igazgató beszélt a lányokhoz. Megadta az évi programot: *jonak lenni és másokat is jobba tenni.* Ennek eszköze az önművelés, engedelmeség és a becsületes tanulás. A nehéz idők több erőfeszítést kívánnak az ifjúságtól is.

A *piarista gimnázium és kereskedelmi 9 órakor* vett részt a szentmisén. Dr. Balori József évnyitói beszédében a mély és szilárd katolikus hitet emelte

ki. — Boldogok vagyunk mi katolikus magyarok, mert az élet harcában az égből nyerünk oktatást a sötét jelenből a boldogabb jövőbe. — mondotta Balori József igazgató. — *Boldog Margitot állította az ifjúság elé akit most aratott szentté a pápa.* Az ő alakja biztatás, mert adataiból és önfegyelmzéséből erő árad felénk. Erre pedig ma nagy szükség van.

Az elemi iskolák is ünnepélyes szentmisével kezdték meg az iskolai évet. Gocs György hitoktató mondta a szentmisét és beszédedet.

A templomi szertartás után az egyes iskolák megkezdték a rendszeres évi munkát.

Adatok az orvosok életéből

A gyógyítás művészetéről és magukról az orvosokról is világlátnak szerint különböző a felfogás. Amerikában rendszerint azért fizetik meg az orvosokat, hogy — ne lássák őket, nálunk csak akkor fizetik meg, ha már nagyon szükség van rájuk. Amott a háziorvos feladata az, hogy a család egészségét megőrizze és zavartalanul fenntartsa, itt csak akkor áldoznak az emberek, ha már a barátok, szomszédok által ajánlott házi gyógyszerek nem segítenek. — Valahogy úgy áll a helyzet, hogy még nem fejlődünk arra a fokra, hogy magat az egészségünk zavartalan létét megbecsüljünk. Úgy vagyunk ezzel is, mint a család a meg nem becsült édesanyjával, csak halála után sóhajtoznak és érzik, mit ért, míg itt volt közöttük, mennyit dolgozott. De míg ott élt, mindent kifogásoltak. Mikor elveszítjük az egészséget, akkor jövünk rá — a fájdalom közepette —, milyen jó egészségesnek lenni.

Ebből a hibás életfilozófiából származik egy másik súlyos baj: *magának az orvosi tudománynak, a gyógyítás művészetének meg nem becsülése.* Egyenesen megdöbbentő, hogy milyen esékély, filléres fizetéseket ajánlanak meg iszteletre számot tartó intézmények azoknak az orvosoknak, akik végeredményben ezeknek a betegbiztosító intézeteknek takarékoskodnak, vagyonukat óvják és növelik, mert hiszen az orvos lelki ismeretességétől, szakértelmétől függ, hogy meddig beteg a tag, hány hónapig húzza a táppénzt vagy egyéb juttatásokat a betegbiztosító intézmény terhére.

És ha összehasonlítást tenünk az ipari szakmunkások magas óradíja és az intézeti orvosok hihetetlen alacsony honoráriuma között, első pillanatra el sem hinnék, hogy nem fordítva van a szám és elnevezés, nem cseréltek-e helyet „szedés közben”. Az utóbbi napokban hirdettek meg orvosi állást az orvosok hivatalos lapjában. Onnan idézünk néhány megdöbbentő adatot. Előrebocsátjuk, hogy az *Orvosi Kamara, a Debreceni Kerületi Orvosi Kamara is élénk harcot vív az orvosok jobb megbecsüléséért, de semmi vagy csak igen esékély eredményt tud elérni.*

Nézünk tehát a legújabb pályázati hirdetmények „ajánlati adatait”:
A Posta Betegsegélyző Intézete családtag után egy esztendőre 12 pengőt, az egyedülálló tag után évi 6 pengőt fizet az orvosnak. Ugyancsak postás betegsegélyző a szakorvosoknak évi 748.80 pengőt fizet, „tekintet nélkül a beteglétszámmra!”

A gyöngyösi alapítványi kórház segédorvosi állást hirdet a XI. fiz. osztályba, 245 P havi fizetéssel.
Szabolcs megye közpórháza kórbölcnököt és röntgen szak-

orvosi keres. Megjegyzendő, hogy valaki röntgen szakorvos legyen — nagyon felelősségteljes munka! —, ahhoz legalább öt esztendői gyakorlat szükséges a doktori diploma megszerzése után, tehát az érettségit követőleg legalább tíz évig dolgozik, míg odáig eljut, hogy havi 335 pengős fizetést kap mint osztályos főorvos a IX. fiz. osztályban.

A Budapesti HEV „emelje” az orvosi fizetést és most már családönként havi egy pengőt ad. Ha azonban 300 család van beosztva egy orvoshoz, akkor már csak 250 pengő lehet a fizetése, ha pedig a biztosított lakos létszáma 300-nál több, akkor az orvos törzsfizetése minden megkezdett további tíz tag után havi hat pengővel emelkedik. Itt tehát már csak 60 fillér esik családönként az orvosi munkára.

A Diógyőri Állami Vas- és Acél gépgyárak pályázatát hirdetnek egy szilalmi körzeti orvosi állásra 300, azaz Háromszáz pengő évi javadalmazással. Ehhez az orvoshoz négy község tartozik.

A Magyar Hajózási Betegségi Biztosító Intézet ideiglenes alkalmazására szerződést kötött egy orvossal a következő feltételek mellett: Évi fizetése felemelt illetékekkel együtt 120 pengő 64 fillér, tehát százhusz pengő, ezenfelül az orvos semmiféle címen mást sem az intézetnek, sem a betegnek fel nem számíthat, betegsége és szabadsága idején helyettesről tartozik gondoskodni és azt fizetni. A megbízás felmondási idő nélkül — az intézet részéről — bármikor visszavonható, az orvos azonban csak négyheti felmondással léphet vissza a szolgálatból. Az ideiglenes megbízás a véglegesítés szempontjából semmiféle előnyt nem jelent. — Megjegyzendő, hogy az orvosnak 14 családöt kell ellátnia.

Természetesen az Orvosi Kamara minden rendelkezésre álló eszközzel harcol az orvosi tudás jobb megbecsüléséért. Korábbi jelentésében a Debreceni Orvosi Kamara már közölte a belügyminiszterrel, hogy a legdrágább emberi értéket, az Istentől adott életet, az Isten legesodátosabb teremtményét, az embert kontár kezekbe adni nem lehet, sem pedig anyagi gondoktól úzótt orvosra bízni nem szabad. A hivatása magaslatán álló orvosnak állandó továbbképzésre van szüksége, ennek első és legfontosabb alapfeltétele az anyagi megalapozottság. A mai nagymértékű orvoshiány oka is éppen abban található, hogyha nem segíte-

nek a helyzetén, akkor az ország egyik legértékesebb rétege: a magyar földművelő nép, lassanként orvos nélkül marad. Átmenetileg a nehézsége, a honvédelmi munkaszolgálat keretében próbálják megoldani, de ez természetesen nem alkalmas alap a kérdés rendezésére. Az orvosársadalom kíváncsian várja az illetékes intézkedését ebben a fontos kérdésben.

Évnyitó az állami Fazekas Mihály gimnáziumban

Az állami „Fazekas Mihály” gimnáziumban szerdán reggel volt az évnyitó ünnepély, amelyet az egyes felekezetek tiszteletlevele előzött meg.

Az évnyitó ünnepség keretében Ur Márton igazgató szólott az ifjúsághoz szeretetteljes atyai hangon, buzdítva őket a komoly és lelkiismeretes munkára. Különös nyomatékkal hívta fel a figyelmet a rendre és tisztaságra, amellyel meg kell óvniok az újjáalakított intézet szépen kifestett falait, padjait és egész berendezését.

Az évnyitó után az ifjúság az igazgató és tanári kar vezetése mellett az épület bejáratánál lévő hosi emlékmű elé vonult, majd az osztályfőnökök vezetése alatt az osztálytermekbe, ahol az osztályfőnökök ismertették a tanulóknak a szokásos módon az iskola fegyelmi szabályait.

Az első bécsi döntés ötödik évfordulója

Öt esztendeje immar az első bécsi döntésnek. 1938 novemberében Magyarország visszanyerte Csehszlovákiához Trianonban odaadott területei jelentős hányadát. 1938 november 2-án Pozsonyban túl a Duna teljes vonalát, a Csallóközt, Érsekújvárt, Lévdát, Rozsnyót, Komáromot, Kassát és a hozzájuk tartozó, nagyrészt magyaroklakta területeket visszazitették Magyarország a döntőbírók, mert így kívánta az igazság.

Az elmúlt öt esztendő még erősebb, lángolóbbá tette hitünket a magyar igazság erejében.

Egyirányú közlekedési rendszert a villamoskocsikon!

D. Budabázy-Bruckner Ernő kir. ezredesgyűi főtanácsos, városi törvényhatósági bizottsági tag a Helyi Vasút r. t. üzletigazgatóságához indítványt nyújtott be, amelyben hivatkozva a külföld nagy városaitban már régóta bevezetett és teljes sikerrel alkalmazott egyirányú közlekedési rendszerre, annak életbevitelét javasolja a debreceni villamosforgalomban is. Lényege a rendszernek az, hogy hátul lehet felszállni és csak elől leszállani, vagy pedig fordítva.

Vendéglősök korcsmárosok szükségleteiket legolcsóbban

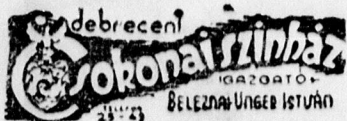
Pótor László

nagykereskedőnél szerezhetik be

datvan-u. 35. Tel. 32-71.

BELLA cipőüzlet

Széchenyi-utca 44. alá költözött

SZÍNHÁZI MŰSOR:
Csütörtök este: LUXEMBURG GRÓFJA
Barabás Sári feltevével.
Pénteken este: Luxemburg grófja, A) bérlet.
Szombaton délután: Jánosbogarika, Fülles helyáttal.
Szombaton este: Luxemburg grófja, C) bérlet.

— Barabás Sári, a Csokonai Színház vendégprimadonnája, két napja részt vesz a ma este bemutatásra kerülő „Luxemburg grófja” próbáiban. Az előadás érdekessége lesz, hogy a darabban a gyönyörű hangú primadonna betétként elénekli a „Bolero” c. Lehár kompozíciót is, mely egyik nagysikerű rádiószáma Barabás Sáriénak.

FILM

A VIGSZÍNHÁZ tegnap élénk érdeklődés mellett újította fel a „300.000 pengő az utcán” című filmet, mely ötletességével és vídamságával hat. A kísérő műsor is jó, a friss híradó mellett még külön egy kis bohózatot is kap a közönség.

Új könyvek

Koczka Gyula: Örök törvények. A szerző ebben a művében, melyet nyugodtan nevezhetnénk a „fizika regényének”, bebizonyítja, mennyire téves az a közhité, mely a fizikát a legelvontabb tudományok közé sorolta. Csupa érdekes kísérlet vonul el élvezetes leírás formájában az olvasó előtt, a fizika nagy törvényszerűségén alapuló egész technikai világunk feltárul, részesevé válik az olvasó a tudományos kutatásoknak megismeri a fizika nagy úttörőinek, tudósainak regényes életét. A Mayer professzor által elindított korszakalkotó kezdeményezés, mely a legsúlyosabb tudományokat élvezetes színes regények formájában tárja a közönség elé, az „Örök törvények”-ben csúcspontot ér el. A szöveget rendkívül érdekes, újszerű illusztrációk kísérik.
Fehér Jenő: Időjós állatok és növények. Az időjárás a mai embert jobban foglalkoztatja, mint a régi korok társadalmát, kik pedig jobban ki voltak téve az időjárás szélsőségeinek. Az időjárás-hoz ezer, meg ezer különös hiedelem, babona fűződik. Fehér Jenő könyve megismerteti az olvasót az időjós állatok és növények különös, érdekes magatartásával, szokásaival, furcsaságaival, s ugyanakkor érdekes és élvezetes bepillantást nyújt az állat és növényvilág életének titkaiba.

— A Miki egér vetítése közben Miskolcon egy házi moziban tűz támadt és a lakásban tartózkodók közül ketten súlyos égési sebeket szenvedtek. A szoba berendezése elpusztult. Az eljárás megindult a tüzzel kapcsolatban, mert elmulasztották betartani a tűzrendészeti szabályokat.

CSOKONAI SZÍNHÁZ
Tel. 25-45 igazgató: Unger István
Szászor u. 14. este 16:17-kor.
Csütörtökön bérletszünetben és a következő napokon
Barabás Sári
vendégfellépésével
Luxemburg grófja

Tánciskolák
*Vattay tánciskolában november 8-án diákközlő kezdődik, — Kossuth u. 11. sz.
*Máriássy Magda táncintézetében november 9-én kezdő, 15-én haladó tanfolyam kezdődik. Péterfia 30.

„Debrecen ismét úttörő volt és országos jelentőségű kezdeményezést indított a színházi életünkben”

Czifra András miniszteri biztos és Mészáros Sándor, az Országos Színész Egyesület elnöke a debreceni színészetről és a kamaraszínház tervéről

Érdekes vendégei voltak Debrecennek: Czifra András miniszteri biztos, az Országos Színész Kamara vezetője és Mészáros Sándor, az Országos Színész Egyesület elnöke érkeztek meg vidéki körútjuk során, hogy a Csokonai Színházban is látogatást tegyenek. A Színész Kamara élére állított miniszteri biztos és a Színész Egyesület elnöke a vidéki színházakat látogatták meg.

A vendégek a Csokonai Színházban végignézték az „Idegen asszony” és a „Sybillé” előadását és úgy a prózai, mint az operettgyűjtés teljesítményéről a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak.

— Csak a legteljesebb elismerés hangján szólhatok Beleznai Unger István társulatának működéséről, művészi teljesítményéről — mondotta a „Debrecen” munkatársának Czifra András miniszteri biztos. — Ugy az operettársulat, mint a prózai színészgárda a legjobb fővárosi színvonalat képviselik. Kijórtott, nagyszerű, gondos előadást, kongeniális rendezést és a darabok kiállításában csodálatra méltó alkotótevényt tapasztalunk... A vidéki magyar színházról úgy jött kezebe van: ezt állapítottuk meg általában vidéki körútunk során, amit Debrecenben láttunk, az viszont minden várakozásunkat felülmulta. Örömmel kell megállapítanom azt is, hogy a debreceni közönség méltányolja színigazgatója erőfeszítéseit. Az illusztris vendégek meglekintették a Déri Múzeum művészeti szépségű előadóműtermét, ahol Unger direktor kamaraszínháza megnyílik a közeljövőben.

— Unger István kamaraszínház tervét — mondotta Czifra miniszteri biztos — úttörő munka hatalmas kultúrát, melyre büszke lehet Debrecen. Bizonyosra veszem, hogy Debrecen példáját más vidéki városok is követik. A szavak színháza, ahogy Unger István elképzelte a maraszínházat: a legteljesebb

lépés visszavezetni a közönséget az irodalomhoz, a művészi szépséghez, fényhatások, elképzelt hatások, pazar kiállítások, tomboló színorgiák helyett a gondolat, az eszme meztelen szépségét, a nyelv, a szavak tündéri muzsikáját szólaltatni meg színpadon. Őszinte örömmel üdvözölöm a színház elgondolása alkalmából Unger Istvánt, aki a vidéki színház kereteit mind nemesebb tartalommal igyekszik megtölteni.

A vidéki színjátszás színvonalára terelődik a szó.

— Örömmel állapíthatom meg — mondotta a miniszteri biztos, hogy a vidéki színészet fejlődésben van. Debrecen a magyar színházi kultúra egyik ősi fészke. Az idén, a magyar színjátszás egyik fakulhatatlan esilaga, *Déryné születésének 150-ik évfordulóján jól esik megállapítanom, hogy abban a városban, melyben Déryné legszebb sikereit aratta és ennek a városnak — ha a két név nem is vérségi rokonságot, csupán a szépség köztös szeretetének örök rokonságot jelentő neveket fűz is egybe — Déri Múzeumában országos jelentőségű művészeti terv keletkezett: itt alakult meg a vidék első irodalmi színháza. A megnyitóra, melyet leutazásunk kedvéért Unger direktor kedvessége november 15-re halasztott el, személyesen lejárók és miután a nagyszabású művészeti tervről jelentést teszek a kultuszminiszteriumnak, bizonyosra veszem, hogy a minisztérium képviselője is megjelenik azon.*

Mészáros Sándor színészege-sületi elnök is nagy lelkesedéssel beszélt a debreceni kamaraszínház tervéről:

— Ez a vállalkozás méltó Debrecen színházi múltjához és ahhoz a kulturáléjünkhez, amit igenis jóvá kell érteszer is hangoztatni a környező népek között, hiszen nálunk már a vidéki városokban virágozó színházi kultúra volt, amikor náluk még gyermekcipőben járt a színpadi szépe...

A debreceni református tanítótestület közgyűlést tartott

Karácsonyi segélyt kérnek az egyháztól

A debreceni református tanítótestület nepes közgyűlést tartott a református egyház tanács-termeiben. A XC. szoltár élénkelése után vitéz Nagy Pál tanítótestületi elnök mondott rövid, tartalmas megnyitó beszédet. Hangoztatta, hogy a meghosszabbított vakáció és a háborús helyzet súlyos nehézségek elé állítják a tanítótestületet és iskolai munkát. Megkettőzött erővel és kitartással kell dolgozniuk, hogy a kívánt eredményt ez évben is elérjék.

Kegyelettel emlékezett meg dr. Veress István tanügyi főtanácsos tanítótestületi igazgató, Kulcsár Ferenc ny. tanító, Koltcs László tanító haláláról.

Meleg szavakkal köszöntötte nyugdíjbanvonulásuk alkalmával Törőné Korpássy Mária-t és Barna Lászlót, akik hosszú tanítói munkásságuk alatt a legnagyobb lelkesedéssel, szeretettel dolgoztak. Isten áldását kérte további életükre.

Balla László meghatott szavakkal válaszolt az üdvözlésre s a tanítói pálya rögös és nehéz útját vázolta.

Az elnök ezután az utjonnan

megválasztott tanítókat: Bod Margitot, Balogh Imrét, és Nyáry Lajos üdvözölte, akiknek nevében Balogh Imre mondott köszönetet és ígerte, hogy a rájuk bízott gyermekeket a legjobb, hazafias és vallásos nevelésben részesítik.

Az elnöki bejelentések során Sas István titkár örömmel emlékezett meg öv. Főrisné Tamassy Erzsébet kitüntetéséről, aki czüst emlékérmét kapott lelkes munkájáért az Ifjúsági Vöröskeresztől. Ugyancsak ilyen kitüntetésben részesült Törőné Korpássy Mária is.

Az Országos Szeretet Szövetség köszönetet mondott a debreceni tanítótestületnek a közel 4000 pengőnyi gyűjtésért.

A testület az egyháztól beszerzési segélyt kért, de nem kapott, a fizetési előleg keretét fel-emelték.

A debreceni református iskolákban nagyon szeretnék bevezetni a szakoktatást, egyelőre művészeti tárgyaknál. E téren már lépéseket tett a testület elnöksége, azonban a jelentkező tanítók száma kevés. Szabó Károly iskolaszéki előadó kérte a

APOLLO
filmszínház
Muráti, Bilicsi, Kiss Manyi, Mihályi és Pálóczy szédületes tempójú vígjátéka:
Megálmodtalak
Előadások: 3. 5 és 7 órákor
vasárnap d. e. 11 órákor is

HUNGARIA
filmszínház
MA ELŐSZÖR!
A legvidámabb zenés magyar vígjáték:
7-EN, MINI A GONOSZOK
Főszereplők: Mednyánszky Ági, Bilicsi, Sárdy, Kiss M., Makláry, Vaszary.
Előadások: 5 és 7 órákor.

Utazásnál
a változó elemű zavarja a rendszeres emésztést. Ez émelygést, fejfájást okoz. Ne felejtse, hogy utazáshoz szükséges a jó hashajtó.
DARMOL

testület tagjait, foglalkozzanak közelebbről ezzel a kérdéssel, mert csak az 5 közreműködésükkel valósíthatják meg a szakoktatást, melynek áldásos hatását a közpiskolákban tapasztalják.

A testület ezután belső ügyeket tárgyalt. Az indítványok során javaslatot tettek arra, hogy az egyháztól a tanítók részére karácsonyi segélyt kérjenek. A mai idők különösen megokoltá tennék a kérés teljesítését, mint ahogy a város és más nagy közületek is hasonlóképpen segítik tisztviselőiket.

Ifjúsági élet a Nyilastelepen

Nagyon kedves, hangulatos estét szerzett István diakónus testvér a nyilastelepi református gyülekezetnek október 31-én. Vidám és komoly számok kerültek közre annak a kis serdülő csoportnak az előadásában, amelynek tagjai rövid egy hónap alatt igen megszerették István testvért. Az egész műsor azt célozta és a nagyszámú hallgatóság ezt meg is értette, hogy van nemes szórakozás az ifjúság számára, ahová nyugodtan engedhetik a szülők gyermekeiket, mert ott vidám hangulatú, de áldott nevelőhatású környezetben töltik az időt.

Megható volt 12-15 éves fiúk ajkáról hallani egyszer a csengő nevetést valami egyszerű tréfán, majd táborláz mellett a nótaszól, aztán a komoly beszédet, hogy reformáció emléknappja legalkalmasabb arra, hogy életünket megreformáljuk, amit Isten igéje végezhet el bennünk, olvassuk és éljük tehát a Bibliát.

István testvér különben délután elemi iskolás gyermekek számára játszódelutánt vezet, este pedig serdülő ifjakkal foglalkozik. Ilyen nagy elfoglaltsága mellett tanította be bemutatkozása ünnepélyének műsorát, amellyel igen megnyerte a serdülők és a szülők megbecsülését. Belépődíj nem volt ezen kedves előadáson, de önkéntes adakozásból jelentős összeg gyűlt be játékszerekre és katonák számára küldendő Bibliákra.

István testvér beszédén kívül Fekete László tanító és Sipos Károly lelkipásztor szóltak a hallgatósághoz.

Ugyanaznap délutánján a nagyleányokról és az ifjúsági testület tagjai olyan missziót végeztek, amelyik méltó a kövételre és megörökítésre.

Azzal a műsorral, amellyelkel előző vasárnap ifthon szórakoztatták a gyülekezetet, Johanna diakonissza testvér kérésére kimentek a városi szegényháza, hogy tavaszt vigyenek az őszbe, örömet, vidámságot azoknak szívébe, akik borulatban töltik a jobb hazába készülést esztendeit. Meg van itt minden, ami az élet fenntartáshoz szükséges, de mégis szegényház ez, kevesebb itt a napfény.

A kis missziós csoport tagjai örömmel tették meg a hosszú gyalogutat, boldogok voltak, hogy szolgálhattak s készséggel ígérték meg a szegényház lakóinak kérésére, hogy legközelebbi műsorukat is bemutalják ennek a hálás hallgatóságnak.

Tarr Klári, Király Irén, Varga Ica, Gardó Irén, Sipos Katica, Sipos Lenke, Tóth Lajos, Szűcs Lajos, Szűcs László és Szűcs László voltak ezek a reformáció-emléknapi örömszerzők.

METEOR
mozgó
MA UTOLJARA!
INDIA TIGRISE
Főszereplők: Massimo Girotti, Alanova Bandro Ruffini.
Előadások kezdete: 1/6 és 1/8 órákor.

Üzenetek a frontról

Nenne Gusztáv főhadnagy, az F. 807 tábori postaszámra üzeni felettéseinek, feleségének, ismerőseinek Debrecenbe, hogy jól van egészséges. A közeljövőben szabadságra jön Szerető csókjait, üdvözlését küldi.

Verebi Antal szakaszvezető a P. 939 tábori postaszámra üzeni Debrecenben lakó hozzátartozóinak, hogy a csomagot megkapta, hálásan köszöni, Kéri, ne aggódjanak érte, egészséges kifogástalan. Sokat gondol haza, Szerető csókjait küldi.

Sajtos Bálint a P. 939 tábori postáról üzeni Debrecenben lakó hozzátartozóinak, hogy jól van, semmi baja sincs, sok levelet vár. Sok csókot, üdvözlést küld.

Várhelyi József törzsrörmester, a P. 939 tábori postáról üzeni feleségének Debrecenbe, hogy semmi baja nincs, teljesen egészséges. Sokat gondol haza, Szerető csókjait küldi.

Tóth Károly örmeister az L. 128 tábori postáról üzeni Debrecenben lakó feleségének, hogy egészen jól van, semmi baja sincs. Kéri több levelet írjanak. Sok csókot küld.

Lukácsi honvéd Bőszörményben lakó hozzátartozóit értesíti, hogy a csomagot megkapta, hálásan köszöni. Aggodalomra nincs ok, teljesen egészséges. Sok csókot üdvözlést küld.

Bacska József törzsrörmester a P. 939 tábori postáról üzeni Debrecenben lakó hozzátartozóinak, — hogy legjobb egészségben van. — Kéri ne aggódjanak miatta. Sok levelet vár. Szerető csókokat és üdvözlést küld.

Virág József tizedes a K. 591 tábori postáról szerető üdvözlést küldi Fekete Zsuzsáknak Bőszörményben. Jól van, egészséges, sok levelet kér.

Ignác András szakaszvezető Bőszörményben lakó hozzátartozóinak küld sok csókot és üdvözlést. Mindnyájukat kéri gyakran keressék fel levelükkel. Jól van.

Toma Sándor szakaszvezető a P. 500 tábori postáról szerető csókjait küldi Debrecenben lakó szüleinek. Kérdezi, hogy a pénzt, amit küldött, megkapták-e? Levelet és csomagot vár.

Pál herceget nem adják ki

Stockholm, nov. 3. Az angol hírszolgálati iroda jelentése szerint az alsóház szerdai ülésén Law államminiszter Cuningham Reid kapitány konzervatív párti képviselőnek arra a kérdésre, vajjon kiadják-e Pál jugoszláv herceget a jugoszláv kormány-nak, hogy gondoskodjék a herceg őrszéről, amíg bíróság elé állítják, nemmel felelt. A miniszter választát az alsóház tet-szettel fogadta. (MT)

Dungyverszky Bogdán hagyatéka

Újvidék, nov. 3. Dungyverszky Bogdán, a napokban elhunyt országgyűlési képviselő egész vagyonát, 180 lánca földet, kastélyt, házát és összes ingóságát az újvidéki szerb Maticára hagyta, hogy abból gazdasági iskolát létesítsen. (MTI)

Hölgyeim!
Nem drága az
ANGORA KALAP,
ha „KALAPIPAR”-ná
Széchenyi-utca 7. szerzi be
Elsőrendű szalonmunka
Fővárosi modellek
P 50.— és 55.—

VIGSZÍNHÁZ
mozgó
Ma 5 és 7 órákor a legvidámabb magyar film:
300.000 pengő az utcán
Főszereplők: Bárczy Kató, Uray, Sutyi és Vízváry.
Szombattól: „Zenélő malom”

G y á s z r o v a t

Nagy Lászlóné Kollár Jolánka 28 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 2 órakor lesz a köztemető diszravatózó terméből római kat. egyházi szertartás szerint. Lakás: Rákóczi-u. 20. Dankó temetkezés.

Frák Mihály tart. honvéd 46 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 2 órakor lesz a köztemető III. ravatózó terméből. Dankó temetkezés.

A bakancsgyártás akadályai: a zugpacion felvásárolták a bakancsszöveget. A közellátási miniszter nagybömbmennyiségű bakancskészítésre hívta fel a gyárat. A szükséges nyersanyag az üzemek rendelkezésére áll, csupán a bakancsszöveget nem lehet biztosítani. A közellátási ellenőrök nyomozni kezdtek az elütnéi szesz után. Megállapították, hogy Buday Győző fővárosi vaskereskedő lakás n az egész országban elegendő negyedévi bakancsgyártáshoz szükséges szeszt halmozott fel. A hatalmas mennyiségű szeszt, melynek maximális ára negyedmilióng pengő körül mozog, lefoglalták és átutalták a bakancsot készítő üzemekhez.

A Magyar Evangéliumi Munkásszövetség reformációi ünnepélyét nagyszámú közönség előtt tartotta meg. Az ünnepélyt dr. Balogh Gyula kormányfőtanácsos, a szövetség elnöke nyitotta meg. Beszédében a reformáció jelentőségéről beszélt, majd hangzott, hogy manapság a felekezetek közötti békeség kell munkánknak mindannyiunknak. Törőné Korpássy Mária szép és hatásos alkalmi verset adta elő, melyet nagy tetszéssel fogadtak a közönség. Az ünnepi beszédet Szilágyi László, a szabószeg főtisztára tartotta. Beszédében kiemelte mindazokat a tényezőket, melyeket a reformáció hozott. Zs. Molnár Ibolya értékes alkalmi verset olvasta fel. Másnap szerepelt még több szavalt, zene és énekszám. A jól sikerült ünnepély dr. Balogh Gyula elnök szavaival ért véget.

Meccskszaboloson ingyen hazanoz jutnak a hatgyermekes családok. Meccskszabolos nagyközség pályázatát hirdető egy névtelen felajánló által adományozott családi ház elnyerésére. Az elnyerés feltétele, hogy az illető jóerkölcsű, példás családi életű, legalább hatgyermekes kisiparos legyen. Az ez irányú kérvényeket december 15-ig kell eljuttatni Meccskszabolos elöljáróságához.

Negyedmilióng erő textilneműt lopott egy asztalossegéd. A fővárosi detektívek egy feljelentésből kifolyólag hazukutatást tartottak Zvada József pestszentlőrinci asztalossegéd lakásán. A nyomozást végző közegek nagy meglepetésére az asztalossegéd lakásán egész halom kitűnő minőségű bútorbáronyot, brokátozat, selymeket, nehéz utazóbőröndöket, ruhaszöveget, ékszereket találtak. Az ajtóra akasztva pedig százötven legjobb minőségű nyakkendő lógott. Zvada József, aki egy nagy fővárosi lakberendező cégnél volt alkalmazva, bevallotta, hogy nagyon szerette a szép dolgokat és azért, ahonnan csak lehetett, magával vitt valamit. A lakás átutaltása után a detektívek még a tyúkólban, a padlason és a fűszekámban is kutatást tartottak, ahol szintén nagybömbmennyiségű összelopkodott áru került napvilágra. Az addigi bevételek szerint az asztalossegéd által felhalmozott anyagok értéke meghaladja a negyedmilióng pengőt.

Felvágtá karján az ereket Pocsik Mihályné kunágotai asszony, de még idejében észrevették és megmentették az életét. Az asszonyról kiderült, hogy megölte magát és azért akart meghalni, mert úgy gondolta, hogy a gyermekét felakasztották.

Vecsey István temetése. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra szerdán délután a köztemető diszravatózó terméből Vecsey István nyug. MÁV ellenőrt. Megjelentek a temetésen Koren Emil MÁV üzletigazgató, Hajdú László helyettes üzletigazgató, dr. Réthelyi Rudolf, dr. Baresay Gergely MÁV főtanácsos, osztályfőnökök, nemes Czillesky János MÁV osztályfőnökhelyettes, Madarász József MÁV felügyelő, osztályfőnökhelyettes, Dakó Kálmán MÁV tanácsos, Nagy Sándor nyug. főintéző, Sallay József főintéző, Káldy Zsigmond MÁV ellenőr és a MÁV üzletvezetőség tisztikara igen nagy számban, az állomás tisztikara élükön Abonyi Gyula állomásfőnökkel és dr. Sziklay rakartfőnökkel, valamint nagyszámú társadalmi előkelőség. A ravatalra küldött nagyszámú koszorú között ott láttuk a MÁV üzletvezetőség, a Magyar Vasutasok Országos Szövetségének, valamint a Debreceni Vasutas Sport Club nagy selyemszalagos koszorúját. A DVSC részéről Kántor Ferenc ügyvezető, Móró János edző, az MLSz képviselőjében Végh Luro jelent meg a temetésen. A beszentelést a szentdomokosrendiek végezték. A beszentelés után gyászkoosira helyezték és sírhoz kísérték a koporsót.

Maximális áron felül adta a sertéseket. 200 pengő pénzbüntetésre ítélték. Darányi Lajos nádudvari lakos ez év nyarán egy heti vásáron több nádudvari lakosnak sertéseket adott el a maximális áron felül. A vádolt beismerőbűnösséget s a bíróság kettőszáz pengő pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Mulatozás után feltörte a vendéglő pénztárát. Hajdúboszorményben Cs. Tóth János 20 éves napszámos. A betörést észrevették és csendőrközre adták a napszámot, aki elmondta, hogy Kövér István gazdálkodónál szolgált, de helyét elhagyta és a börtört elmulatozta. Mulatozás után Szilágyiné vendéglője körül ólalkodott és a vendéglő bezárása után feltörte az ajtó kifosztotta a pénztárt. A betörés végrehajtását a vendéglős szomszédok figyelték és így adták másnap csendőrközre a betörőt, akinél a pénz is megtalálták.

Szicília volt parancsnoka ellen hazaárulási pert indítottak. A volt parancsnok, Guzzoni tábornok menekülni akart Olaszországba, de egy fasiszta felismerte és átadta a hatóságoknak.

Hatósági segédlettel adta el a lopott löszerszámokat. Nádudvaron K. Kiss György napszámos. Özv. Förster Sándorné gazdaságából lopta el a löszerszámokat és vállán a lopott löszerszámokat a községházára ment és ott arra kérte a kisbíró, hogy dobolja ki a piacra, hogy jó állapotban lévő löszerszámok eladók. A kisbíró jóhiszeműen vállalta a dobóást és közhírré tette a kedvező vásárt. K. Kiss György jó áron tudott a lopott löszerszámokon, de nem sokáig örvendezett a jó vásárnak mert kiderült, hogy lopott áruval csinált vásárt és elfogták a csendőrök. A bíróság most tárgyalta a tolvaj bűnügyét és lopásért három hónapra ítélte.

A hentesszakosztály elnöksége értesíti tagjait, hogy november hó 5-én délután 5 órakor az ipartestület tanácstermében szakosztályi ülést tart. A tagok feltétlen és pontos megjelenését kéri az elnökség.

Hatszáz pengő büntetés a „fekete” sertésbűsért. Bálint Sándor püspökladányi hentes és mészáros ez év nyarán sertésbűst és zsirnakvaló szalonnát a megengedettnél drágábban adott el több püspökladányi lakosnak. Bálint Sándor beismerő bűnösséget s a bíróság hatszáz pengő pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

„Fekete” lisztért egyhónapi fogház. Kovács Anna püspökladányi lakos ez év nyarán a kenyérliszt kilogrammját a maximális áron felül két pengő ötven fillérré, sőt négy pengő ötven fillérré adta. Beismerő vallomása után a bíróság jogerősen egyhónapi fogházzal súította.

K Ö Z G A Z D A S Á G
Erdély egész közigazgatási életét átförmálta, kifejlesztette a csúcsszervezetté emelt Szövetség

Közigazgatási tapasztalat, hogy a világháborúkat rendszerint nehéz gazdasági helyzet követi, különösen akkor, ha ennek elhárítására jó előre nem gondoltak és a szükséges intézkedéseket meg nem teszik. Az első világháború után Erdélyben és Bánátban minden hitelszövetkezet az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekibe tartozott. Erdély elszakítása természetesen ott is nehéz helyzetet teremtett, melyet csak néhány életképebb hitelszövetkezet lelkes vezetőinek kezdeményezésére megindult erdélyi szövetkezeti központ megszervezése enyhített. Még a három erdélyi magyar egyház is részt vett 1923-ban Kolozsváron a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének megalapításában.

A szövetség célja a kötelekbe belépett hitel- és gazdasági szövetkezetek hiteligényeinek kielégítése, tartaléktökének gyümölesztetése, ellenőrzése és irányítása és általában a közös szövetkezeti érdekek megvédése volt.

Ez a szövetség a román megszállás alatt is — bár szerény keretek között — de el tudta látni tagszövetkezeteinek mérsékeltebb hiteligényeit és főként az utolsó esztendőkhöz biztosítani tudta a magyar szövetkezetek létét és meg tudta védeni azok függetlenségét.

Az összetartásnak s az együttes erő hatásának szép példáját mutatja ismét Erdély azzal a ténnyel, hogy a tagszövetkezetek létszámát 442-re emelte, tehát még a szervezkedésre is módja nyílt. Ennek értékét különösen akkor tudjuk felbecsülni, ha arra emlékezünk, hogy a szövetség megalakulása után félhíányi következtében több mint egy esztendőig alig tudott tevékenységet kifejteni. A három magyar egyház járt elől jó példával, tökélt elhelyezte a szövetség-nél, mely csak így volt aztán képes a hiteligényeket kielégíteni.

A román konvenció törvény, mely lehetővé tette a mezőgazdaságok tartozásainak 70, illetve 50 százalékkal csökkentett összegű kiegyenlítését, a szövetség tagjaira néve tízmilióng pengős veszteséget idézett elő. A megtett intézkedések és az állami — kiltatásba helyezett — kártalanítás elmaradása évekre lehetetlenné tették a takarékbetű részét. Teljes bizalmatlanság lépett fel.

A szövetség élniakarását bizonyította az 1927-ben megkezdett szervező munka a tejszövetkezetek felállítására érdekében. A hitelélet megújulásával meg nagyobbaránnyal szervezési munka indult meg, mert a gazdák új jövedelmi forrászt kerestek. Csak magában Maros-Torda és Udvardi megyékben három év alatt közel száz új tejszövetkezet alakult. A tejszervezők fokozásával az állattenyésztés és mezőgazdaság is nagyobb lendületet vett. A tömegesebben meg alakult tejszövetkezetek, amelyek kizárólag vajtermeléssel foglalkoztak, 1932-ben már csak a legmagyobb nehézségek árán tudták termékeiket értékesíteni.

És itt mutatja meg ismét a szövetség, hogy hivatása magaslatán áll. Eppen azért, hogy az egyes tejszövetkezetek ne legyenek kiszolgáltatva a vajértékesítéssel foglalkozó közvetítő kereskedelemnek és hogy az egyeségek versenyképes vaj előállításra is lehetővé válják, a szövetség 1936-ban Marosvásárhelyen megépítette az első központi tejfeldolgozó üzemét. Két év múlva Székelykereszten a még korszerűbb második vajgyár is megkezdte működését. Ennek az lett a következménye, hogy a vajkiskereskedők által a szövetkezetek korábban fizetett vajárak helyett a tejszövetkezetek a feldolgozó telepekre beszállított tejükért háromszor annyit kaptak, mert a telepek visszajuttatták nekik a hasznót is, amit korábban a kereskedők érte el. Így a megfelelő árak következtében az állatállomány minőségileg és mennyileg is szép fejlődésnek indult. A marosvásárhelyi telep napi 30.000, a székelykereszti 15.000 liter tejet dolgozott fel, sőt a marosvásárhelyi üzem egy éven belül bővíteni kellett. A telepek kazéin, sajt- és túrókészítéssel is foglalkoztak.

A szövetségnek köszönhető, hogy nagyszámú hálózat kiépítésével úttörő munkát végzett és megvetette alapját Erdélyben a szakszerű tejtermelésnek.

Természetesen a szövetség sok más területen is segítette anyagiilag is és szervezettel is az érdekelteket vállalkozásaikban. Csak megyében fakitermelő szövetkezetet alakított. E téren is baj volt a megszállás alatt a tökéhiány folytán. Erdély különböző részeiben különféle ipari és gazdasági szövetkezetet alakított a szövetség, így malomipari és cséplő, lenfeldolgozó és más termelő, értékesítő szövetkezeteket. A háziipari termékek előállítását és értékesítését saját maga és önálló szövetkezetekkel mozdította elő.

A szövetség kellő időben felismerte azt az óriási hatóerőt, amelyet a propaganda képvisel, ezért „Szövetkezeti Értesítő” címmel külön lapot adott ki.

Nagyon sokat köszönhetünk a szövetségnek a falu gazdasági megszervezése jéréen és ez a magyarázható szervezkedés hatalmas erkölcsi és szellemi erőforrás jelentett a megszállás alatt. Egészen különös módon jutott érvényre és kifejezésre az általános ember szeretet és az egymáson segíteni akarás, tudás ténye a szövetkezeteken belül, amikor tüzek, árvizek sújtottak az erdélyi magyar vidékeket. Az összetartásban megacélozott szövetkezeti hálózat minden

esetben olyan mértékben állott a károsultak segítségére, mint ahogyan azt egyetlen kapitalista intézet sem tette.

A szövetség segített anyagiakal, népkönyvtárakat állított be, lapokat segített, oltványtelepeket létesített, tenyészállat vásárlására segélyt adott, vagy kamatmentes kölcsönt. Ezek a segítségök nemcsak pénzüsszegük szerint voltak fontosak, hanem sokkal inkább amiatt, mert meggyőzték az erdélyi magyar társadalmat arról, hogy mégis csak lehet komoly összetartással a magyar falvakban még kisebbségi sorsban is erőre kapni. Ez a belső tudat nagy erőt képvisel akkor az erdélyi magyarságban és óriási mértékben fokozta ellenállóképességét. Csak ilyen lelkierők birtokában volt lehetséges létrehozni és fenntartani az erdélyi vállalkozásokat.

Erdély visszatérése után a szövetség elnyerte a legmagasabb erkölcsi elismerést, az erdélyi szövetkezetek csúcsintézményévé emelte a kormány rendelete. Nemcsak a saját, hanem az őssze erdélyi szövetkezeteket, sőt a magyar éromán szövetkezeti központokat is ellenőrzése alá helyezte.

A visszatérés óta a szövetség földvásárlás céljára rendkívüli kölcsönöket folyósít, mezőgazdasági kis hitelekkel látja el a kisgazdákat. Tejszövetkezeti propagandájának eredményeképpen Barótton létrehozták a harmadik tejfeldolgozó telepet. Ezenkívül több helyen sajtüzemet, burgonyakeményítőt és szörpgyárat létesítettek, lenfeldolgozó, fakitermelő üzemeket építettek.

Különleges erdélyi sajátosság, hogy maga a lakosság is szinte minden gazdasági kérdésért szövetkezeti úton óhajta megoldani, aminek a régebbi tradíciókon kívül, különösen a kalakárrendszeren túlmenően egyik magyarázata a kisebbségi sors, amely alatt megtanulták, hogy csak az összetartás, az közös munka állhat ellen minden pusztítási akarásnak és hozhat létre alkotásokat, eredményeket.

A kőművesmesterek szakosztályának ülése

Érdekes kezdeményezés a pontosság érdekében

Szodray Ferenc kőművesmester elnöklésével ülést tartott a képzett kőművesmesterek szakosztálya. Az ülés egyik érdekessége volt, hogy gyakorlatilag megkezdtek a mesterek pontos megjelenésre szoktatását 1 és 2 pengős pénzbüntetésekkel, amit azonnal be kell fizetniük játékon cötra. Az öt óra hirtetett ülésen aki késve, de felhígt megjelenik egy pengőt, aki csak azután megy el, 2 pengőt fizet a kasszába.

Szodray elnök kérte a mestereket, saját érdekükben pontosan vegyenek részt az üléseken, mert amikor anyagkiosztás lesz, csak azokat részesítik anyagban, akik jelen vannak.

Bejelentette az elnök, hogy az építőipar az idén már csak igen kevés anyagot kap, cementet azonban semmit, tehát nyomatékosan figyelmeztette a munkavállalásnál a mestereket, ne vállaljanak a befejezetlen munkáik anyagáról pedig sürgősen gondoskodjanak.

Felhívta a figyelmüket arra a cikkre, mely a kisiparosok javára felszámítható árkülönbözetéről a DEBRECZEN-ben megjelent, s amelynek értelmében már több mester a vállalati összegnél túlmenően neki járó összegeket a megrendelőtől megkapta. Ez különösen a generálvállalatoknál bír nagy jelentőséggel és clónnyel a mesterekre nézve.

Az elnök ezután ismertette azt a rendeletet, mely a munkások felmondási idejének szabályozása tárgyában megjelent. Ez a rendelet előírja, hogy 15 napi felmondással bocsáthatják el a munkásokat, vagy hagyhatják el munkahelyüket a segédek. Ezelőtt az volt a rendszer, hogy szombaton este megmondták egymásnak, — hétfőn a segéd nem áll munkába. Hangoztatták a szakosztályban, hogy a kőművesiparban ez a rend, amelyet most akarnak bevezetni nem vihető keresztül.

Mivel a miniszter álláspontja megengedi, hogy másképpen is meggyőzzenek, mint 15 nap felmondásra, ezért a szakosztály úgy határozott, hogy megtartják a régi, jól bevált rendszert, a szombati felmondást — azonnal. Ezt azonban a miniszter elvi döntése szerint a munkásokkal való megegyezés formájába kell önteni.

Most már ennek nem nagy jelentősége van, mert a munkákat az időjárás miatt befejezik, a tavaszi idény azonban ilyen megállapodásokkal fog kezdődni.

Nagy Sándor kőművesmester figyelmeztette a szakosztály tagjait arra is, hogy a segédeknek jár a tizenöt napi felmondás, tekiintet nélkül arra, hogy mikor léteik munkába. Ha mégis valaki szombaton el akarja bocsájtani segédét, mert nincs munkája, gondoskodjék róla, hogy más mesternél dolgozhassék tovább. Az ilyen munkásokkal ó szívesen foglalkoztatja, hogy a mestereket károsodás ne érje.

Tóth András kőművesmester szintén a régi rend fenntartása mellett szólott.

Még néhány fontos bejelentése volt Szodray Ferenc elnöknek az OTI-val kapcsolatban.

Nagy örömmel vette tudomásul a szakosztály, hogy a jövő héten cserep és teglaanyag kiosztásra van kilátás.

FIGYELEM!
TELEFONSZÁMOM MEGVÁLTOZOTT! ÖZV. GCSHMEIDY JAKABNE KALYHASMESTER, DEBRECEN, TIMAR-UTCA 17 SZÁM.
Új telefonszám: 37-46
Új eserepályhák, kandallók raklaron, vállalt átrakást, tisztítást vidékre is.

Nem sikerült az asztalosmesterek és munkások béregyeztetési kísérlete

Tegnap estére törték ki az asztalosmesterek és a munkások béregyeztetési tárgyalását, mely dr. Balla Gerő elnöklésével már tartott egy közös értekezletet. Akkor olyan határozatot hoztak, hogy külön a mesterek és külön a munkások dolgozson ki tervezetet a munkabérekben való meggyezésre és a két tétel összeegyeztetésére, annak alapján új és végleges tervet dolgozzanak ki, amelyet mint egyezség alapján létrejött határozatot a miniszterhez terjesztenek jóváhagyás végett. Az első értekezleten is részt vett a szakszervezetek, tehát az asztalosmunkások titkára, Kovács János is, aki tegnap este is megjelent az Ipartestületen az asztalosmesterek kiküldöttjeivel. Az ülésen ezúttal csak három mester jelent meg, maga dr. Balla Gerő asztalosmester sem ment el, így a közös értekezletet Bálint Sándor, az asztalos szak-

osztály elnöke nyitotta meg.

Mindenekelőtt közölte az értekezlettel az asztalosmesterek előbbi napon tartott ülésének azt a határozatát, hogy a mesterek esküsznek az asztalosmesterekkel hajlandók béregyeztetési tárgyalást folytatni, ezért felkérték Kovács János szakszervezeti titkárt, hogy a tervet hagyja el, mert vele nem hajlandók tárgyalni.

Selyem — az asztalosmesterek csoportjának elnöke — kijelentette, hogy nekik semmi kifogásuk sem lenne az ellen, ha a mesterek az Iparkamara titkárát hívták volna meg az ülésre.

A munkások azonban egyöntetűen azon a nézetben voltak és ennek kifejezést is adták, hogy Kovács János nélkül nem hajlandók tárgyalni.

Ezután nyomban felálltak és valamennyien elhagyták a termet.

Ipari üzemek és más vállalatok lóállományának takarmány-ellátása

Az ipari üzemekben és más vállalatokban lovat tartó tulajdonosokat értesítjük, hogy a m. kir. közellátási miniszter 320.145—1943 III/5. számú leiratával azt közölte, hogy szalastakarmányt központi készlet hiányában kiutalmi módjában nem áll és az ipartestület által felterjesztett névjegyzékben feltüntetett lóállományának szalastakarmánnyal való ellátása csak vásárlási engedély útján biztosítható.

Amennyiben a szalastakarmányt pontbeszámítással az érdekelt tulajdonosok a saját vármegyéjükben akarják beszerezni, akkor a vármegyei kormánybiztos adja ki a vásárlási engedélyt, ha pedig más vármegyében akarják bevásárolni, akkor a vásárlási engedélyt a közellátási felügyelőség véleményezése után a m. kir. közellátási hivatal adja meg.

A szántóföldi takarmányok pontbeszámítás nélkül szabadon vásárolhatók és szállíthatók, a réti széna forgalma teljesen szabad, csak annak vasúton, vagy hajón való szállításához kell szállítás-igazolvány, amelyet a szalastakarmány és szalmaforgalmi központ (Budapest, V., Juhász Andor-utca 1. szám) ad ki.

Felkérjük mindazokat az ipari üzemeket, kereskedelmi vállalatokat, bérkocsisokat és fuvarosokat, akik lovaiknak szalastakarmánnyal való ellátása végett az ipartestületnél jelentkeztek, hogy a fentieket vegyék tudomásul és ezek szerint járjanak el. Ipartestület elnöke.

—no0oo—

Üszöborjúk levágása

A m. kir. földművelésügyi miniszter egy korábban megjelent rendelkezéssel a kéthónaposnál fiatalabb üszöborjú és bivaly üszöborjúkra vonatkozólag a vágási tilalmat 1943 november 1-ig felfüggesztette. Ez a vágási tilalom-felfüggesztése az újabb megjelent földművelésügyi miniszteri rendelet értelmében 1944 február 1. napjáig meghosszabbított.

Ennélfogva 1944 február 1. napjáig terjedő időszakban a kéthónaposnál fiatalabb üszöborjúkat és bivaly üszöborjúkat továbbra is lehet vágni. Polgármester.

—oo0oo—

Hirdetmény. Debrecen sz. kir. város a verostarka marhatenyésztés minőségét fejlesztése érdekében több városi tulajdonú képező fiatal tenyészbikát kíván elhelyezni gazdáknál, vagy más személyeknél a város határában különböző pontjain. Felhívom mindazokat, akik bikák tartására vállalkoznak, hogy ebbeli szándékukat a városbázán a gazdasági ügyosztályban (félelemtel 18. számú szoba) a hivatalos órák alatt (8—2-ig) jelentik be. Ugyanott a tartási feltételek is megtekinthetők. Gazdasági tanácsnok.

Hirdetmény. Debrecen sz. kir. város állatállományára részére nagyobb mennyiségű lucernaszénát, lóhereszénát, zabosbikkonyiszénát, takarmány- és alomszalmát és takarmánytöket vásárol. A város állatállományára részére megvásárolt széna- és szalmamennyiség az eladó pontbeszámítási kötelezettségébe beszámít. Ajánlatokat szóban vagy írásban a gazdasági ügyosztálynál (városbázis magasszobákban 14. számú szoba) a hivatalos órák alatt lehet beadni. Gazdasági tanácsnok.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY. Elárverezek Debrecenben 1943 november hó 9. napjának déli 12 órakor Ferenc József-út 7., folytatógat 1 órákor Bundi-utca 7. szám alatt papírfűrűk, frögép, bútor, stb. ingóságokat 2230 pengő becsértékben. Debrecen, 1943 október 19. Róth Ernő sk. végrehajtó.

SPORT

Az Újpesttel vagy a Vasassal játszik vasárnap a DVSC Debrecenben

A DVSC tegnap tartotta két-kapuz edzését, s azon a résztvevő játékosok két csapatra osztottak és úgy játszottak. A kétkapuz játékok végeredményben 7:4 arányban Mester csapata nyerte meg, Orosz csapata ellen. Az edzést a távollévő Mór edző helyett más vezette. A DVSC vasárnap az Újpest, vagy Vasas ellen játszik Debrecenben barátságos mérkőzést, feltéve, ha a vezetőség megenged a két fentnevezett budapesti együttes valamelyikével.

Tiszthelyettesi Kupa mérkőzések

Az egyetemi sportlepten két Tiszthelyettesi Kupa mérkőzést játszottak le. A Hajdúezred II. zászlóalj és a Hajdúezred I. zászlóaljja megérdemelten biztosan győzött. Résztvevő eredmények:

Hajdúezred II. zászlóalj—Élelmezők 6:1 (3:1) DEAC pálya, vezette Piller. Hajdúezred I. zászlóaljja megérdemelten biztosan győzött. Résztvevő eredmények: Baranyai — Csordás, Kökényessy — Zubán, Gyimesy, Körmendy — Kopacsák, Bojtor, Nyitrai, Timár, Daróczy. Szép mérkőzésen biztosan győzött a Hajdúezred. Góllövők: B. Nagy II. (4), Nagy László és Ille, illetve Timár. Jók: B. Nagy I., Zilahi, Kopjár, B. Nagy II. és Ille, illetve Timár, Nyitrai Kökényessy, Gyimesi, Piller játékező volt. Hajdúezred I. zászlóaljja—Tüzérek 6:1 (1:1) DEAC pálya, vezető Szamosvári. A két csapat a következő felállításban vette fel a küzdelmet: Hajdúezred: Tóth

EGY jó kézimunkás férfiszabósegédet felvesz a Tóth-szalón, Piac u. 44. 2—1992

EGY elsődrendű nagy-munkát, egy kézimunkást és egy napszabót állandó munkára felvesz Gulyás Ferenc József út 56. sz. 2—1944

SZÁMOLÓGÉP
javítás újjáépítés
HURAY műszerész m. IPARKAMARA

— Faragó, Léval — Kreszác, Herczeg, Német — Duna, Ugrai, Gombos, Jenel, Cséki, Tüzérek: Kammer — Egeressy, Eperjessy — Mihalik, Pócsi, Gyarmati — Klinger, Nagy II., Soltész, Pásti, Bobák. Az első féldő változatos játéka után a Tüzérek együttese szünet után összeroppant. Góllövők: Duna és Gombos, illetve Pásti Szamosvári játékező jól vezette a mérkőzést.

A legközelebbi mérkőzést ma, csütörtökön játsszák le s ekkor egy órai kezdettel Híradások—Hajdúezred III. z. és Repülők—Hadtest kombinált mérkőzések kerülnek lebonyolításra.

A Gamma vezetősége és játékosai dicserik a Diószegi-úti sportlepten. Sós edző kijelentette, hogy a legjobb magyar labdarúgó pálya a DVSC-é. Elismerőleg nyilatkoznak a debreceni csapat nagy lelkesedéséről is, valamint Vass Antal mintaszerező játékezőséről. A vereség okát a Gamma-támadósor gólképtelenségében látják.

A fővárosi sportlap osztályozó könyvében a debreceni játékosok a következő osztályzatokat kapták: Nagy Mihály 2, Csokai 2, B. Nagy 3, Tisza 3, Nagy II. 1, Zilahi 2, Komlóssy 3, Sidlki 2, Szilágyi 3, Mester 2, Ille 3.

A debreceni közönségről se feledkezünk meg a vasárnapi diadály tényleg között. Nagy II. sérülése után olyan parázs buzditásba fogott hogy valósággal belekergette csapatát a győzelembe.

— Érdekes sporthírek, Lucz, az Újpest edzője lemondott csapata sorozatos sikertelensége miatt, az új edző az Olaszországból hazatért Kertész Géza lett. — Ot-hat magyar edzőt kell vinni magával tavasszal Molnár Ignácnak Bulgáriába, ahol a magyar edzők munkájától várják a bulgár labdarúgás feljavulását. — Kiszely lábát törte a Vasasban a DIMÁVAG elleni mérkőzésen. — Az Ungvári AC már három ponttal vezet NB II. csoportjában, ezzel szemben Nagyban

klipkopp Marosvásárhelyen és negyedik helye zuhant vissza. — 40000 nézőt vár az MLSz a vasárnapi svéd-magyar mérkőzésre. A Csepel ellen játszott tegnap délután a svédek ellen készülő magyar labdarúgó válogatot. — A Török-Magyar Kupa mérkőzésen 3:0-ra győzött a Kistext ellen. Egyik gólt a jobbösszekötőt játszó Kristóf rugta

A DVSC legközelebbi bajnoki mérkőzése november 14-én Kispesztén lesz a kitűnő formában levő kispesztői gárdával. Közben november 10-én Ungvárt játszanak a Rusjal barátságos mérkőzést.

A DMTE csapata Nyregyházán az NyVSC II. ellen 5:1 arányban győzött 2:0-as féldő után az amatőr-bajnokságban. — A debreceni csapat góljait Kiss és Nagy 2—2, valamint Török lötték. Jól játszott Kiss, Nagy és Török.

A DVSC és a MÁV LE atlétái vasárnap Szolnokon szerepeltek, az év utolsó kerületi atlétikai versenyén. Eredmények a következők, Helyből távolugrás: 1. Szabó (Szolnok) 280 cm. 2. Tatár, (Debrecen) 260 cm. 3. Kállai (D.) 244 cm. — 2000 méteres síkfutásban első Magyar (Szolnok) 6 p. 27.5 mp. 2. Szántó (Debrecen) 6 p. 34 mp. Kozák (Szolnok) feladta 300 méteres síkfutásban első Bodnár (Szolnok) 37.9 mp. 2. Kozák (Szolnok) 40.9 mp. — 110 m gátfutásban: 1. Szabó (Szolnok) 19 mp. 2. Kállai (Debrecen) 19.9 mp. — 1 óras futásban első Simon (Szolnok) 16.555.30 m. kerületi csúc. 2. Molitka (Szolnok) 16.267 m. (Molika eredménye szintén belül van a régi csúcson, melyet Csapó tartott már mintegy 15 éve). — Diszkoszvetésben: 1. Beck (Szolnok) 38 m. 39 cm. Svédváltóban első Szolnok 2 p. 18.5 mp. 2. Debrecen. 3. Szolnok II. — A debreceni atlétákat Balogh Ferenc szakosztályvezető vezette Szolnokra.

Sportházasság. Fux Irén, test-

DEBRECZEN 7 OLDAL 1943 XI. 4.

nevelési tanárnő, Fux Antal tanügyi főtanácsos leánya, a volt olimpikon és DTE versenyzője, ma délelőtt esküszik örök hűséget az evangélikus templomban Juhász Endre m. kir. főhadnagynak, a DTE volt kiváló tornászának.

A DTE és a DEAC tornászcsapata nem utazik Komáromba, a most vasárnap megtartandó „Visszatért Komárom” versenyre, melyen az ország legjobb tornászai vesznek részt.

Tornászválogató versenyt rendez a DTE november 14-én, a DTE tornacsarnokában. A válogatóverseny a november 21-én megrendezendő Budapest—Debrecen tornászviadalar rendezik — Ezen a versenyen dől el végleg, hogy melyik lesz az a hét tornász aki Debrecen színeit képviseli Budapest csapata ellen.

A mai Tiszthelyettesi Kupa mérkőzések déli félegy órakor, valamint délután félhárom órakor kezdődnek.

Szabó Miklós m. kir. rendőrfelügyelő, a DTE kiváló tornász-bajnokát a DTE igazgatója Pécsről Debrecenbe helyezte és a kitűnő sportember a jövőben a DTE színeiben fog ismét versenyezni.

Kiss György, a D. Villanygyár tehetséges csatára, a budapesti Futurához kérte igazolását.

A Leventebajnokságban Debreceni LE—Hajdúsámsoni LE 14:0. Góllövők: Nagy 4, Csizmadia, Ács 3—3. Matkó 2, Figula és Marozsai. Hajdúdorogi LE—Debreceni MÁV LE 2:1.

Szerkesztői üzenetek

Előfizető. Számos kiváló orvosunk van, akik agyműtéseket hajtanak végre, címet azonban nem áll módunkban közölni. Ajánljuk, hogy érdeklődésével forduljon a debreceni idegklinikai igazgatóságához.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGANNYOMOZO 54

G A L O C S Y legregibb magannyomozó megfigyelési, nyomozási diszkretek, eredmények, Zöldfa u. 3. szám. Telefon: 28-72. 54—1576 12 3.

JANOSSY magannyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel. Virág u. 21. Telefon: 23-78. 54—764 11. 9.

KOSZTOLÁNCZY magannyomozó bizalmasan megfigyel, nyomoz. Lorántffy 19. 54—240 11, 30

ALKALMAZÁSI NYER FERFI VEGYES

UJSÁGKEZBESITŐ felvesz a „Debreceni” kiadóhivatala. Jelentkezhetnek idősebb férfiak és asszonyok is, esetleg rokkantak. Gyakorlatlanok betanítottak, jó kereseti lehetőség, nyugdíj. Jelentkezni délután 3—5 óráig. Széchenyi u. 21. 29—1982

HÁZMESTER felvételt szálodai takarításal. Tóth Árpád u. 1. 29—272

PINCELAKÁST adnék megbízható fiatal házaspárnak, jó bizonyítványi feleségét háztartási munkára. Hadházi u. 68. 29—262

KERESKEDELMI FERFI (48)

FÜSZERES, fiatal megbízható ügyes segédet azonnal felveszek, tüzerlakatya, kintin. 48—301

IPARI FERFI (33)

KOVÁCS segédet állandó munkára keresek. Lehet bentkosztos is Kecskés, Vámospécsi út. 33—279

ASZTALOS segéd felvétetik. Meszena u. 5. Jánosy asztalosmester. 33—311

GAZDASÁGI ALLAS FERFI (26)

TEHENÉSZ komencióst városi gazdaságba, Nyilastelepen felveszek. — Márton Kálmán u. 52. 26—160

KERESEK tanyára majorost. Lehetőleg hadiözvegyet, akinek nagyfia van, azonnalra. József kir. herceg u. 8. iroda. 26—258

HÁZMESTERI ALLAS FERFI (29)

HÁZMESTERNEK azonnalra vagy 15 re nagyobb fiával felvételt. Hatvan 60. 29—282

HÁZMESTER, kis családú, aki tehén kezeléshez ért, felvétetik. Jelentkezni délután 3—5 óráig. Széchenyi u. 21. 29—1982

HÁZMESTER felvételt szállodai takarításal. Tóth Árpád u. 1. 29—272

PINCELAKÁST adnék megbízható fiatal házaspárnak, jó bizonyítványi feleségét háztartási munkára. Hadházi u. 68. 29—262

TANULO leányt és fiút felveszek könyvkötészet Vár u. 2. 64—192

TANULO fiút jó fizetéssel felveszek, Pálkás József fűszer- és csemegke-kereskedő Péterfia u. 42—44. 64—169

KIFUTÓ FIU (64)

FESTŐ tanoncokat felvesz Riesz kocsigyár. Hatvan utca. 64—1058

JÓ családból való 14—15 éves fiút cukrásztanulónak felveszek. — Sántha cukrász. 64—1244

TANULO leányt és fiút felveszek könyvkötészet Vár u. 2. 64—192

TANULO fiút jó fizetéssel felveszek, Pálkás József fűszer- és csemegke-kereskedő Péterfia u. 42—44. 64—169

KIFUTÓ FIU (49)

KIFUTÓ, fiú, vagy lány 16 éves alul, azonnalra felvétetik, Frank, Arany Bika. 49—1979

KIFUTÓ fiút, vagy lányt fűszerüzletben felveszek, Gerstner Kálmán, Széchenyi u. 37. 49—1976

KIFUTÓ azonnalra felvétetik. Csemete u. 20. szám 19—274

ALKALMAZÁSI KERES FERFI (1)

FIATAL textiltes segéd szakmunkában vagy bármilyen másban megfélelő munkát keres. Cim a kiadóban. 1—150

KÖNYVELEÉS, számolás, munkabérelszámolást, gépirábszámla és műszaki ismeretekkel elhelyezkednék. „Körmoly” jellegre a kiadóba. 1—145

IRODAL, vagy felügyelő állást keres igazolványos nőtlen fiatalember, „Munka” jellegre a kiadóba. 1—1978

ALKALMAZÁSI NYER NO VEGYES (4)

LIBATÓMÓ asszonyt keresek Honvédtemető u. 6. sz. vv. 4—233

EGYEDULALLO interligens leányt (legalább 4 polgárral) keresek gyermekek mellé. Cim a kiadóban. vv. 4—226

GYERMEK-GONDOZÓT, aki jó bizonyítványokkal rendelkezik, keresek azonnali belépésre. Cim a kiadóban. vv. 4—224

JOBBS esaladból való leányt 9 hónapos gyermek mellé délutáni órákra keresek. Maronovics 5. Nagyerdőnél. 4—210

FÉRFSZABÓSBÁBA készílni felveszek Zombor, Széchenyi u. 5. 4—1964

KÉZBESITŐ leány esetleg fiú azonnal felvétetik. Csillag könyvkereskedésben megyeházával szemben. 4—1981

FOGORVOSI rendelőbe fiatal leányt asszisztensnek felveszek dr. Weisz Endre fogorvos 4—1986

MUNKÁS lányok felvétetik állandó munkára, Oboczkai, Baranyai u. 12. 4—316

KISLANTT keresek gyermek mellé, Baja fogtechnikus, Sarló u. 6. negyedik ajtó. 4-308

BENTLAKÓ, vagy bejáró mindenest azonnaira keresek. Arany János u. 44. sz. 4-1991

VARRO és kifizetőanyag felvételt, Kövály Miklós szűcsmesternél, Püspöki palota. 4-1989

IRODAI NŐ (34)

KEZDŐ fiatal leány, irodai munkára elhelyezkedne „180” jellegre. 34-307

GYORS- és gépirónót keresek azonnaira Lukács, Piac u. 41. 34-320

KERESKEDELMI NŐ (50)

KISZOLGÁLÓ kisasszonyt cukrászdába felvezetek, Sántha cukrász, 50-1245

ELÁRUSÍTÓ üzleti gyakorlattal kisegítőnek felvételt, Rosenberg játékkészlet, Piac u. 52. sz. 50-317

ÜGYES jól számoló kiszolgáló felvételt, Tokaji borozóba Püspöki palota. 50-277

KISZOLGÁLÓ leány felvételt, Vilmos császár körút 48. szám, fűszerrüztel. 50-1988

IPARI NŐ (35)

KÖTŐNÖKNEK állandó munkát ad, ügyes kiszolgáló felvezet Pethő közimunkaipar Szent Anna u. 10. 35-319

VARRODABA gyakorlott angol munkásné és kézilány felvételt Gelbmanné, Hatvan u. 6. 35-1980

IANULOLEÁNY (62)

JÓCSALÁDBOL való iskolahagyott leányt tanulóknak, vagy kifutónak felvezetek, Nyáryné fűszerüzlet, Árpád-tér. 63-314

KIFUTÓ LEÁNY (47)

KIFUTÓLEÁNYT azonnali belépésre, jó fizetéssel felvezetek, Kossuth u. 28. laboratórium. 47-297

ÜGYES kislányt kiutónak felvezetek, Szűcsüzlet színházjárat. 47-280

HAZTARTÁSI ALKALMAZOTT MINDENES (30)

MINDENES főzőnőt, megbízható, csak jobbníványú keresek - Cím a kiadóban, vv. 235

FŐZÉSHEZ érte egyedül álló középkorú nőt keresek kis családnak a nyárra, jó fizetéssel, Cím a kiadóban vv. 30-227

MINDENES főzőnőt keresek tanyára, nagy fizetéssel, Cím a kiadóban vv. 30-225

MINDENES leányt jó fizetéssel felvételt, Széchenyi u. 21. sz. 30-1983

BENTLAKÓT, vagy bejárót egész napra felvezetek, Kosztall, Werbóczy u. 6. 30-318

GYERMEKTELEN tisztviselő házaspár keresek 15-évre megbízható mindenest főzőnőt, Vár u. 11. sz. Jelentkezés délután 3-4-ig. 30-1974

JÓL főző mindenest keresetkelt azonnali belépésre Bathyan u. 1. házasternél. 30-238

SZAKÁCSNO (60)

MINDENES szakácsnőt keresek kisebb üresládnak felvételt, Cím a kiadóban. 30-195 v.

SZOBALÁNY (60)

MINDENES szobalányi keresek, Jelentkezés 1-től 4-ig, Dr. Jakab Endréné Bathyan u. 1. 60-1281 v.

BEJÁRÓ (8)

MINDENES bejárót kosztall egész napra felvezetek, Ajtó u. 21. vv

BEJÁRÓT keresek félnapra két kis gyermek felügyeletére és házimunkák végzésére, Cím a kiadóban. 8-1258 v.

BEJÁRÓ ügyes megbízható, kétszemélyes háztartásba azonnaira, Vörösmarty u. 10. 8-302

BEJÁRÓ délelőtt néhány órai munkára felvételt, Varga u. 43. sz., utcai lakás. 8-1975

BEJÁRÓT azonnaira felvezetek, Baja Lajos fogtechnikus, Sarló u. 6. negyedik ajtó. 8-309

BEJÁRÓ háztartási alkalmazott egész napra azonnaira felvezetek, Széchenyi II. 8-285

BEJÁRÓT délelőttre kis családnak felvezetek, Rakosi Jenő 6. II. emelet, ajtó 3. 8-278

RENDES bejárót a délutáni órákra felvezetek, Dozsa u. 15. 8-273

BEJÁRÓT félnapra, esetleg háromszor hetente felvezetek, Kossuth u. 3. I. 2. 8-259

BEJÁRÓ felvételt, Sinay Miklós u. 17. 8-246

BEJÁRÓT délután 1-4 óráig felvezetek, Kálvária u. 8. 8-236

ALKALMAZÁSI KERES NŐ (3)

HAZVEZETŐ idősebb házaspár, vagy kis úri család háztartásának vezetését vállalja Cím a kiadóban. 3-1229

PLATAL mindenest 15-től elhelyezkedne, jobb családnál „Szorgalmas” jellegre a kiadóra. 3-294

ÜGY idősebb nő elmentne magányos urnához háztartási munkára, ró házaspárhoz, Értekezni reggel 8 óráig délután 5 óráig, Varga 18. Papp Györgynél. 3-237

G. MNVZMI erettségivel kezdő tisztviselő, nő elhelyezkedne, Ajánlatokat „Azonnali” jellegre kérek. 3-241

ÜZLETI AJANLAT 67

GYÖNYÖRŰ kabátok a kosztümök pontosan készülnék „Tildi” divatszalonban Rákóczi u. 11. 67-1783 11. 1.

ÉRTEKES vasznaból sejmelből takarékosan szabjuk, varrjuk, hímzünk agyéműt, fehereműt, függönyvet. - Megrendelőing anyagait külön bebiztosítottuk. „Favorit” Csapó u. 24. sz. 67-573 12. 31

SZÖRME bundákat javítok alakítok, festek, veszek, eladok, Kövály szűcsmester, püspöki palota 1. 31. 67-593 11. 31

HASZNALT órákat veszek javítok, eladok. - Schiffmann, Vendég u. 4. sz. kisállomásnál. 67-1792 1. 3.

SIRKOVÉK műköből és termésköből meszszalag gyümölcsösök részére és pirossalaki kerti utaknál kapható a Debreceni Műhelyárnál. Fűző u. 2. sz. 67-297 vv

TÖRÖTT gramofon lemezért 3.- P-4 fizetek, Viliánykörtécsere 30 f. Biró, Hunyadi u. 22. sz. 67-33 11. 20

LEGOLCSÓBBAN festőtisztit Weisz kelemfestő Arany János u. 29. sz. keresztpület. 1900 vv.

BUNDÁJÁT most készítesse, alakíttassa Katona Vilmos szűcsmesternél, Simonffy u. 2. sz. telefon: 12-32. 67-157 12. 12.

CIANÓZ, vizsgált, zsi-zsiktelent felelősségre. Kiss, Méliusz-tér 7. sz. Telefon: 14-30. (veres-templomnál). 67-606 11. 4.

BŐRKABÁT fordítást, alakítást szakemberként készit Tegdes János szabómester, püspöki palota. 67-1996 11. 20

KÖLTÖZKÖZÉSNEK kölcsönözzen porszívót. Ajánlok kerékpár, rádióalkatrészeket, rezszokat, hópallakokat, villamos zseblámpákat, Soltész Kálmán-tér 2. 67-1796 1. 31

UJJA varázsotom kabátját, kosztümjét, gyönyörű kivitelben „Tildi” divatszalon, Rákóczi u. 11. 67-1282 12. 4

ÜZLETI KERESLET 66

TOLLAT legmagasabb napi áron veszek „Hangya” tollgyűjtő telep, József kir. herceg u. 71. 66-305

DIÁK TELJES ELLÁTÁSRA

URICALÁD diáklányt teljes ellátásra elvállal. Cím a kiadóban. 11-1959

ELELMISZER, ITAL (18)

SÜTŐTÖK kapható, kilója 50 fillér. Gazdálkodóknak is érdemes venni magunk nagyon jó és különleges. Cégiéd u. 16. 18-193

SÜTŐTÖK van eladó, Korponai utca 11. 18-212

ERSZÉK, ARANY, EZUSI (19)

RÉGI ékszerket, ezüstöt, briliánsat magas áron veszek Ekszer javítás, Pollák aranyműves Hatvan u. 2. szám. 19-572 11. 29

ARANYAT, ezüstöt, orriliánsat, ékszerket, napárban veszek Szecse-nyi, Sas u. 2. szám. 19-495 11. 27

ARANYAT, ezüstműt ékszerket napi áron veszek Takács Sandor-né, Piac utca 56. szám. 19-1872 11. 10

FARS (61)

PARCELLÁZHATO földtől megvételéhez 35.000-40.000 pengőig társat keresek, Cím a kiadóban. 61-322

AUTO MOTOR, KERÉKPÁR, GEP (7)

ENGEDELYEZETT szemlyegköcsit, lehet Topolino is, sürgősen venni. - Ajánlatot „Üzemképes” jellegre a kiadóra kérek. 7-288

RÁDIO (58)

EGY jóbangu használt 2+1 rádió alkalmi áron eladó, Árpád tér 31. 58-1271

RÁDIO három hullámra és 2+1 olesón eladó. - Gyepűsor 50. családnál. 58-292

HANGSZER (28)

HEGEDŰ, jól lejátszott eladó. Eötvös u. 108. 28-304

TANZSER mesterhegedű eladó Vár u. 11. délután 3-4-ig. 28-1973

ZONGORA bécsi, remek hangú. Kétféle fafelületű kályha eladó, Hardik u. 20. egyetemi sporttelepnél. 28 vv.

ZONGORA hangolási munkát, kétféle képzéssel vállalkozok, Vargyas Nap u. 17. vidéken is. 28-624 5. 3

BŰTOR (9)

HALOSZOBÁK és konyhaberendezések a legjobban kivitelben állandóan rakarton Ujfa busszal, Bethlen 56. 9-1449 11. 20

FIGYELEM! Sajátkézfűző konyhaberendezések, festett hálók, kombinált szekrények rakarton Arany János u. 1. udvarban. 9-645 11. 29

HALOSZOBÁKAI legolcsóbban bizalommal csak Lőcsai bűtorüzletben vásárolhat, Eötvös u. 66. 9-86 11. 30

ELADÓ két új hotel, 2 szep tájéppel kerettel Rakovszky-u. 17. 9-1770

HASZNALT bűtorokat irodaberendezést, wert heimkasszát és üzletberendezést magas áron veszek, Verő, Csapó u. 10. szám. 9-737 11. 13.

NINCSEN fényes kirakatkunk, bűtor olcsón adunk, Piac u. 71. szám, udvarban, Brillinél. 9-1484 1. 8.

ELADÓ kifogástalan állapotban lévő keményfa háloszobabűtor Megtekinthető délután 2 óráig, Meszena u. 11. sz. 9-1274

EGY darab prima szövett huzatu sezlón eladó, Kalvin-tér 9. 9-321

EGY fotel eladó, Piac u. 68. sz. II. em. 3. 9-254

UJ lakkeszszolt s használt keményfa háló, nappali Bréhm és több könyvsorozat eladó. - Huszár Gal 45. 9-245

FÜZELŐANYAG (65)

AKÁCFÁ szerszámfa-nak és vörösfenyő eladó. Széchenyi u. 69 A) 65-312

KIADO ÜZLET, MÜHELY RAKTAR 41

MÜHELY, vagy rakárhelyiséget sürgősen keresek, Kiss úrdivatüzlet Piac u. 16. (Árhódi palota) 41-231

ATADÓ ÜZLET, VENDEGLŐ (6)

ÜZLETHELYISÉG a fő utcaán kiadó. 6-1867

EGY jömenetűl cipészüzlethelegység átadó vagy havi bérlet átadó, Cím a kiadóban. 6-198

KIADO LAKAS EGYSZOBÁS (45)

KÖZELI kerteségben egy nagyobb és kis szoba, konyha, spájzból álló ház, intelligens házaspárnak kiadó. Érdeklődők adataikat „Csendes lakó” jellegre a kiadóra adják. 45-292

LAKÁSCSERE (53)

UTCAI szoba, konyhas lakást elcserélnék a környéken hasonlóval, Péterfia u. 53. kapu- alatt jobbra. 53-156

LAKÁST KERES (52)

DOLGOZÓ izr. leány jobb családnál lakást keres. Cím a kiadóban. 52-281

TISZTA és csendes bűtorozott szobát keresek, lehetőleg fürdőszobahasználattal, kertvárosban is lehet. Ajánlatokat „Csendesre” jellegre a kiadóra. 52-253

BŰTOROZOTT SZOBA (10)

KÜLÖNBELIARATU szép bűtorozott szoba azonnaira kiadó, Arany János-u. 54. II. 9. 10-1832

BŰTOROZOTT szoba idősebb tisztviselő úrnak, hölgynek azonnaira kiadó. Boldogfalva u. 9. 10-290

BŰTOROZOTT szoba egy férfinak kosztallkiadó. Széchenyi 46. emelet. 10-286

KIADO szoba magányosnak István út 18. 10-251

ELVESZETT (13)

VASÁRNAP 12-1 között a Virág és Sámsoni út között egy fű felcipő elveszett. Becsületes megtaláló illó jutalomban részesül, Király Ferenc u. 31. 13-1252

SZOMBATON este a Deák Ferenc utca sarkán lévő telefon fülkében hagytam fekete bőrtel felkészítőt. Megtalálójá jutalomban részesül, Arany János u. 55. alatt. 13-1984

FELKEREM azt az általalm ismert hölgyet, aki szombat délután tévedésből kozmetikum irasztaláról erszényemet elvitte, kellemetlenség elkerülése végett címre eljuttatni sziveskedjék. - Erzsé-nyemben két gyűrű volt, egy arany pecsétgyűrű B. I. monogrammal és egy briliáns gyűrű. Cím: Komáromi szalon. 13-284

SZERDÁN egy pénztárcát találtam, Tulajdonosa Pethő Sándornál átveheti, szabóság, Batthyány u. 26. 13-1993

OKTÓBER hó 28-án elveszett fekete Daxszii kutyá, „Pici” névre hallgat. Megtalálójá, vagy nyomravezetője jutalomban részesül, Kandia u. 6. 13-263

ELVESZETT Csapó utcán pótkenyérjegy. Aki elhozza jutalmat kap. - Tóth Ferencné, Kínizsi u. 72. 13-260

VASUT szenkadásnál a napokban vagon oldalára akasztva felejtettem báránybőrbeles rövid kabátomat, Zsebemben vasuti szén, fautalványok voltak, Tulajdonosának kitéve a zsebben lévő iratokból nem tudható meg, így ezúton hívom fel a megtaláló figyelmét, jutalom ellenében adja le kiadóhivataltban, vagy gazdájá lakásán Balaton u. 33. alatt. 13-269

CSEREÜZLET (11)

MEZET adok garantált zabos lótrágyáért, Széchenyi u. 81. 11-1851

KET kiszáradt diófát elcserélek tűzfűzért. József kir. herceg 12. föld szint. 11-281

KISMÉRETŰ cserpelet kőpát, árpát adok érte, Honvéd u. 79. 11-249

KÁLYHA (46)

GAZTÜZHELY három lyukú eladó. Érdeklődni 12-1-ig Poroszlav út 11. 46-1898

EGY folytonógó kályha Csokonai u. 33. alatt eladó. 46-306

EGY asztali tűzhely eladó, Árpád-tér 14. 46-427

VASKÁLYHA, kis asztali, virágállvány, eladó, Telesi u. 77. 46-295

INGÓSÁG ELADÁS VEKYES (36)

SZEP fikusz, tiódenonok név- és születésnapokra igen alkalmas ajándék, még kaphatok Hatvan u. 24. 36-1777

ELADÓ egy új üstház, Vigkedvő Mihály u. 20. Kiss. 36-204

EGY szabóasztal, 2 szabóvasaló, 1 klapnifa eladó. Vörösmarty 18. 36-161

ELADÓ 2 darab 200 literes hordó, 1 korgallér, 1 futballabda, vaságy, 1 ruhafogas, Temető 14. sz. 36-205

ELADÓ angora gubanc Jánosí utca 78. 36-252

GAZDASÁGI TERMÉNY (25)

UNGVÁRY JÓZSEF ceglői faiskolájából a gyümölcsfák megerkeztek a Kúrtós utca 19. alatti lerakatába. H. szarilaktanya mögött. 25-1577 11. 11

SZENÁT és leveles csutkát keresek. Honvéd temető u. 6. vv. 234

CSUTKA 8 hold földrel kévében vagy egyben eladó. Érdeklődni lehet d. e. Szent Anna 1. Hentes ú.) D. u. Bihari 27. 25-247

GAZDASÁGI ESZKÖZ (24)

GAZDASÁGI felszerelési gépek, eszközök, koscsik, szekerek alkatresek állandóan rakarton Árúsit, becsesél, vásáros, vitez Nagy János, Hatvan u. 41. telefon: 26-19. 24-1811 12. 4

ELADÓ egy gazdasági szekér, jó állapotban, - Pásti u. 1. Tiba. 24-189

INGATLANFORGALMI IRODA (40)

Rakovszky u. 8. 3 szobás, beköltözhető házát örökösök olesón adják. Városi faraktár mellett adómentes új ház. Nyilastelepi autóbussz megállónál 2 szobás családlá ház. Szatmáron 90 holdas elcsősztályú feketeföld eladó. Ujlétai út mellett 30 holdas jó tanyával. Vámospercsen, Debrecen felől 4 holdas jó hmozföld, ára 11.000 Ft. Ot hold tanyásföld felesleges azonnali kiadó. **Pataj iroda**, József kir. herceg u. 8. telefon 30-99. 40-257

ELADÓ HAZ (17)

ELADÓ ház, Rothermerre u. 43. Pataky, Péterfia u. 53. 17-310

HÁROMLAKASOS ház eladó. Bercsényi u. 16. 17-270

ELADÓ FÖLD (15)

ELADÓ Kabán az állomás emlelt 1679 négy-szögöl szőlőföld, bármilyen ipari célra, vagy gyártelepek kiválóan alkalmas, Értekezni Szilágyi János igazgatóval Kaba. 15-148

ELADÓ ALLATOR 11

EGY prima koca eladó. Piac u. 68. II. em. 3. 14-255

Szerkesztésért ílele os: **PALFI JÓZSEF** Kiadásért felelős: **III. SZIGETVÁRI LA** Szerkesztő, h. igazgató: **Kiadja és nyomja a TISZTANTULI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RT** Műszaki vezető: **SZIGETVÁRI ARÓLY**

SZERKESZTŐ József k. Telefon:

Tovább gosna

Most új nyul a most Kairi ha ez az ebbi s k vonat dőlődést. mendszogl kairói me Ankarai rkaí nagy és Menen szelén. s let határo Török es Meunen nek nagy nak. Leher három na arra a vél rokország nyithetne tot. Nem mondják ben - hó sülítják ten be a t atnák az országnak han áll, h visszazúzó tokozot! Inknőn kozatának orszáig ha nagyobb érdeklében, hogy a tó ványalón tudomása

A külföldi tuz a kairi Svenska k silója Edel külgymin zásával k hogy a s lgi tamas Törökország akarják sz arra is, ny kat a szó etreje szám esteje tiszt leszi hozzá tudósítja tzekek a k teljesítheti, nemet kate lól.

A törökük azt a szerint Merügyminisz hull Hughes kairóha e ban megér Hugheson Edén küllü